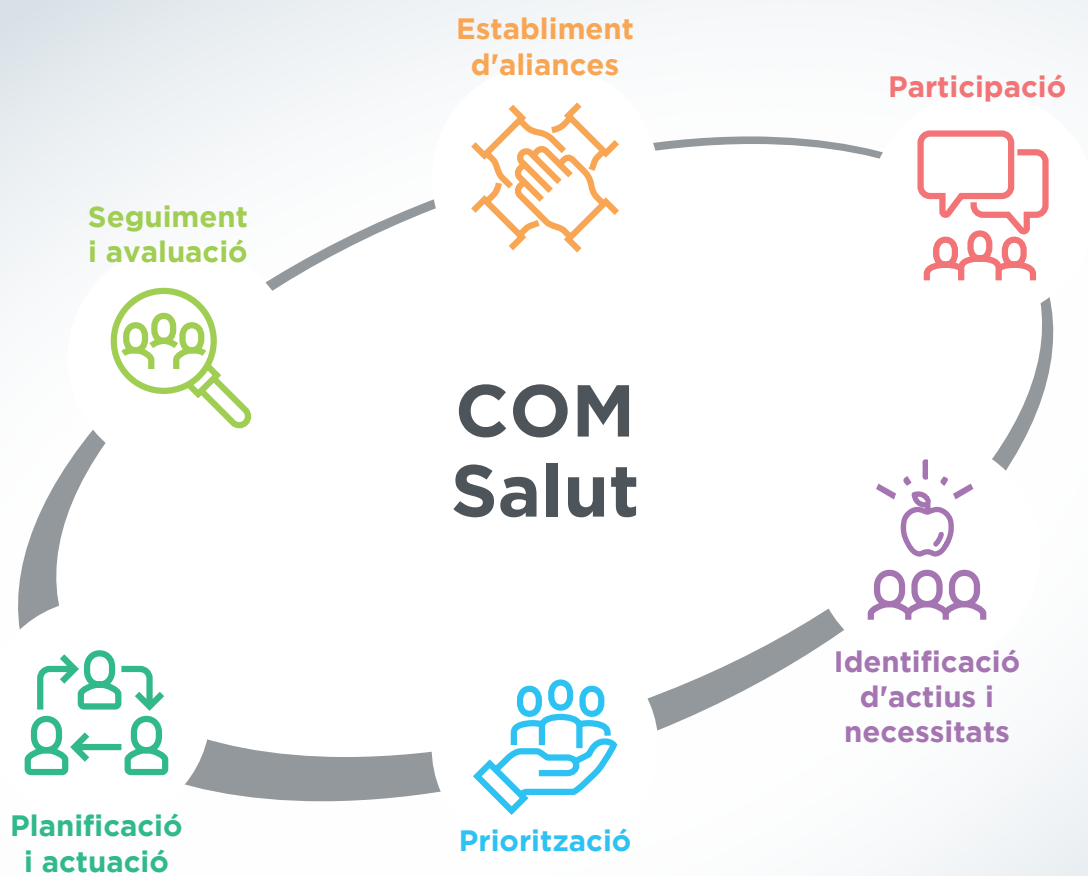

COMSALUT

Experiència i futur

2019

Generalitat de Catalunya
**Agència de Salut Pública
de Catalunya**

COMSALUT

Experiència i futur

Presentació

Salut Pública acompanyant el COMSalut

1. ABS Barceloneta (Barcelona-1A)
2. ABS Casanova (Barcelona-2E)
3. ABS Castellar del Vallès
4. ABS Castelldefels 2
5. ABS Cervera-La Segarra
6. ABS Chafarinas (Barcelona-8I)
7. ABS El Carmel (Barcelona-7C)
8. ABS Horts de Miró (Reus 4)
9. ABS La Roca del Vallès
10. ABS Nova Lloreda (Badalona 8-10)
11. ABS Pineda de Mar
12. ABS Roquetes (Barcelona-8G)
13. ABS Sallent
14. ABS Salt
15. ABS Sant Gervasi (Barcelona-5E)
16. ABS Vallcarca (Barcelona-6D)

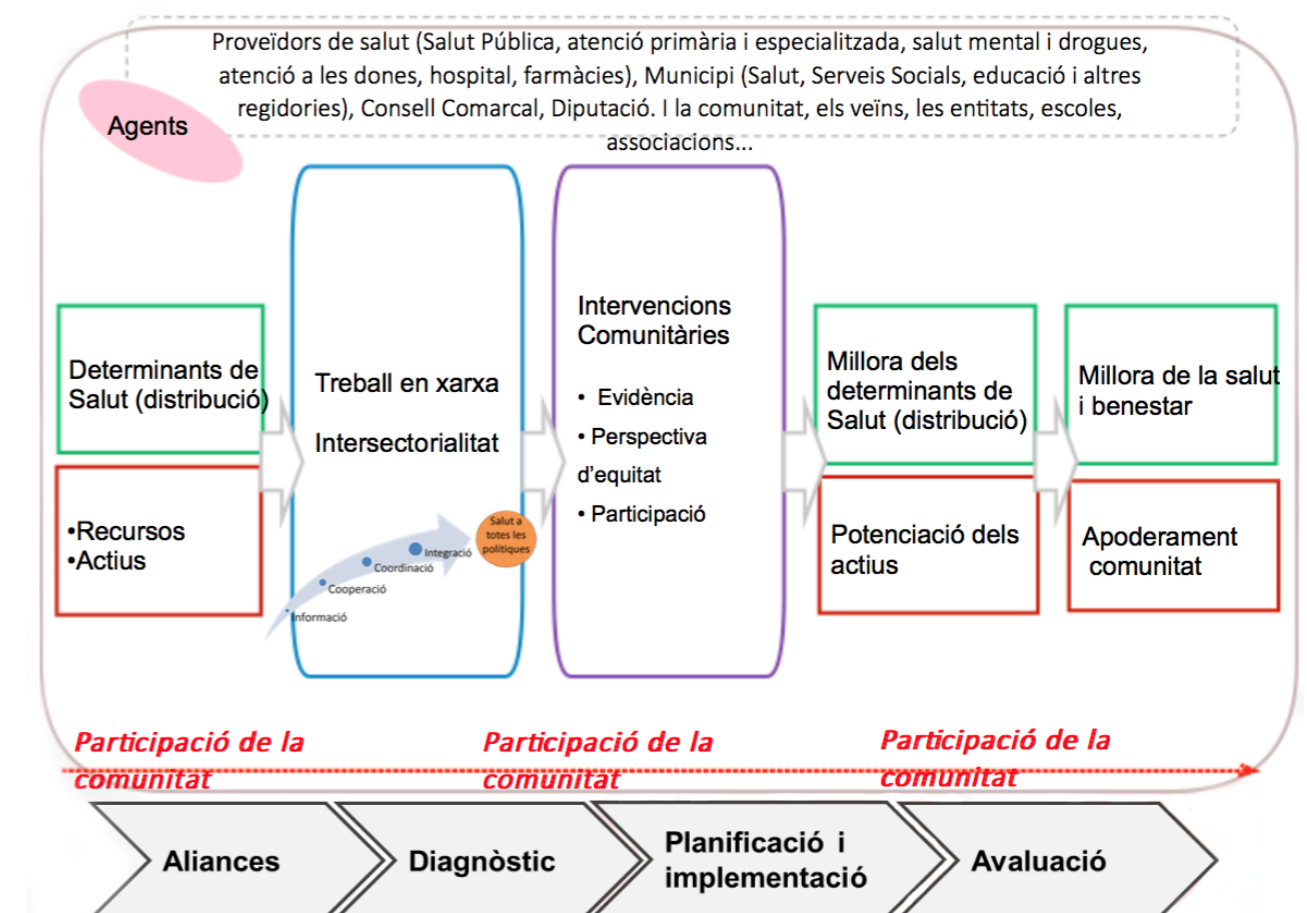
Des del pdf d'aquesta publicació es pot accedir a tota la documentació complementària (webs, blogs, documents, vídeos, etc.), que es pot consultar al web de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

Presentació

La Llei 18/2009, de Salut Pública, defineix la salut comunitària com el conjunt d'actuacions, prestacions i serveis destinats a millorar la situació de salut de la comunitat en les seves dimensions físiques, psicològiques i socials, que actuen per mitjà de la capacitat col·lectiva d'adaptació positiva als canvis de l'entorn. La salut comunitària té en compte tant els elements tangibles i no tangibles de la comunitat com els seus sistemes de suport, les normes, els aspectes culturals, les institucions, les polítiques i les creences.

La salut comunitària té a veure amb processos transversals, intersectorials, participatius i amb focus d'equitat.

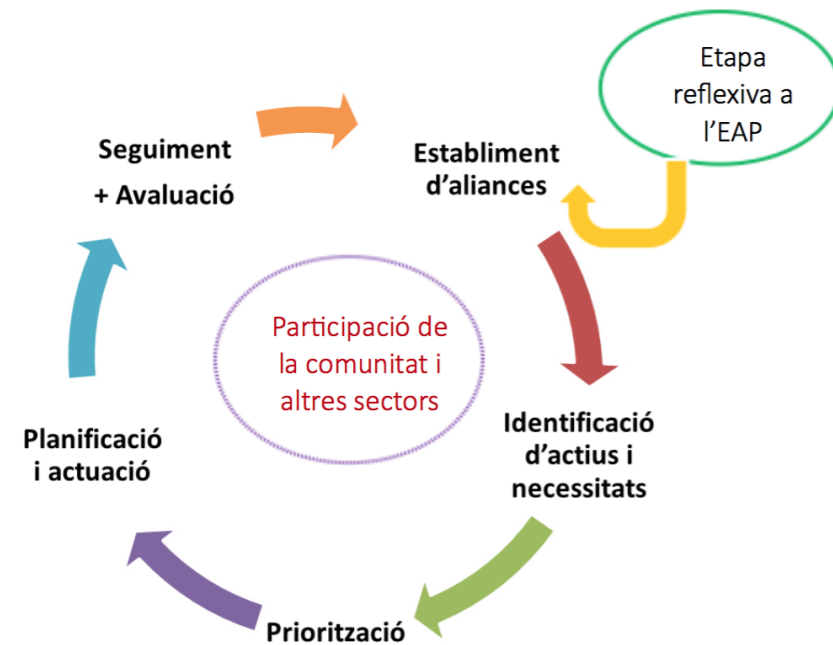
Marc conceptual de la salut comunitària

Al 2015, en el marc del Pla interdepartamental de salut pública (PINSAP), neix el projecte transversal Comunitat i Salut: COMSalut. Al juny se signa un acord marc entre el Departament de Salut, el CatSalut i proveïdors de l'atenció primària, que constitueix el tret de sortida de COMSalut a 16 ABS de Catalunya (7 a Barcelona ciutat i 9 a la resta de Catalunya). Així doncs, COMSalut pretén implementar un model per a l'orientació comunitària del sistema sanitari, integrant la salut comunitària en els contractes del CatSalut amb els proveïdors d'atenció primària de salut i implicant els professionals de la salut pública en els processos.

El projecte COMSalut ha comportat la implementació d'un procés comunitari a nivell territorial d'ABS, desplegat conjuntament entre l'atenció primària de salut, la salut pública, el municipi, les entitats i la comunitat, amb una metodologia compartida, fruit dels aprenentatges de projectes anteriors.

Cicle metodològic del procés comunitari

Aquest projecte Comunitat i Salut: COMSalut té per finalitat desenvolupar una reorientació comunitària del sistema sanitari i contribuir a la promoció de la salut de la comunitat. Per fer-ho cal treballar en xarxa de forma intersectorial i coordinada –estimulant la participació de la ciutadania–, tenir sempre present les necessitats i el context local –detectant i treballant amb els actius comunitaris– i utilitzar els recursos de forma equitativa i adequada. Desitgem que aquesta jornada contribueixi a avançar en aquests objectius.

Barcelona, febrer de 2019

Parlar de salut comunitària a l'atenció primària de salut i a la salut pública és anomenar una de les seves qualitats més importants. I, sovint, parlar en el sistema de salut de "comunitari" és fer referència als serveis, recursos i actius que físicament estan fora de les estructures institucionals assistencials i emplaçades a la comunitat, entesa aquesta com a espai geogràfic.

En un sistema sanitari encara predominantment biològic, el repte que tenim és incorporar la dimensió de la promoció de la salut, el model de treball del paradigma salutogènic i els programes comunitaris.

És aquesta manera de treballar de forma conjunta i indissociable entre l'atenció primària, la salut pública, el municipi i la comunitat, la que busca crear les millors condicions per assolir una vida més saludable i amb més benestar.

El document que presentem, amb fitxes de les 16 àrees bàsiques de salut (ABS) incloses en el projecte COMSalut, vol mostrar els aspectes més destacables dels processos comunitaris que s'estan desenvolupant al si d'aquest projecte. Cal advertir, però, que la salut comunitària està present en moltes més ABS de Catalunya. Com a mínim a les més de 80 ABS de la xarxa AUPA, de les quals varen sorgir les 16 de COMSalut.

Tres anys després de l'inici volem mostrar d'una manera esquemàtica l'estat actual del procés comunitari en què estan. I això ha estat possible amb la implicació del Departament de Salut, amb la col·laboració inestimable de molts actors entre els quals destaquem el CatSalut, la xarxa de proveïdors d'atenció primària de salut, la Secretaria de Salut Pública, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, les diverses institucions de l'administració municipal que treballen en els territoris de les ABS, els responsables en el territori dels sectors que representen els determinants socials de la salut i la comunitat organitzada.

La finalitat que pretenem amb l'organització de la jornada i amb l'edició d'aquest document és ajudar a qui ha de seguir les seves passes, a través de mostrar experiències que siguin inspiradores i útils. Per tant, el document té una voluntat pedagògica en la mesura que reflecteix els processos de treball, mètodes i dificultats, assoliments i reflexions, que qualsevol professional i entitat haurà d'enfrontar a l'hora de desenvolupar la salut comunitària.

Josep Maria Pons Berenguera
Coordinador del projecte COMSalut
Secretaria de Salut Pública
Departament de Salut

Salut Pública acompanyant el COMSalut

Per impulsar la salut comunitària al territori, l'Agència de Salut Pública de Catalunya i l'Agència de Salut Pública de Barcelona posen en marxa un seguit d'espais formatius i eines.

Espai d'acompanyament

Grup d'acompanyament.

Espai de trobada on els professionals d'equips d'atenció primària i de salut pública referents del COMSalut comparteixen el desenvolupament del procés comunitari i els èxits, dificultats i aprenentatges que se'n van desprenent. El grup dona resposta des de l'experiència a les diverses situacions o problemes que es plantegen, des de l'entesa que totes som expertes.

Formació

Des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya s'ofereix formació sobre temes relacionats amb la salut comunitària per donar suport a professionals implicats en processos comunitaris com el COMSalut. Des del 2016 s'han realitzat més de 13 tallers sobre participació, avaluació, teatre i salut, cerca d'evidències i metodologies qualitatives àgils per a l'anàlisi de situació, que han arribat a uns 400 professionals.

El 2018 s'ha desenvolupat un kit formatiu de salut comunitària, amb material per realitzar formació sobre salut comunitària. El *kit* consta d'una presentació en PowerPoint i una guia docent. Si es porta a terme la formació amb aquest material a nivell local és possible acreditar tant els ponents com els assistents.

Hi ha també una formació online de salut comunitària, finançada per la Sub-direcció de Promoció de Salut Pública i creada per professionals expertes del grup APOC CAMFIC- AIFICC i Salut Pública. La formació, de 40 hores i acreditada pel Consell Català de les Professions Sanitàries, s'ofereix de forma gratuïta a professionals de Catalunya en tres edicions anuals. Des del 2015 s'han realitzat 11 edicions i ha arribat a més de 4.000 professionals.

Des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona s'ofereixen mensualment tallers de fonaments de la salut comunitària adreçats a agents comunitaris. En un format presencial de 4 hores s'expliquen les nocions bàsiques de la salut i els seus determinants, com fer una diagnosi comunitària, com dissenyar i executar intervencions i, finalment, com avaluar-les.

Actius i salut

Actius per a la salut és qualsevol factor o recurs que millora la capacitat de les persones, grups, comunitats, poblacions, sistemes socials i institucions per mantenir i sostenir la salut i el benestar, i que els ajuda a reduir les desigualtats en salut (Morgan & Ziglio, 2017). Per millorar la salut de la població és fonamental identificar o mapejar els seus actius i recursos, així com potenciar-los.

Aquí sí. Actius i Salut és un projecte integrat dins del Pla interdepartamental de salut pública (PINSAP) i del projecte COMSalut amb l'objectiu de facilitar la construcció col·laborativa de salut, mitjançant la identificació d'actius per part de persones i comunitats i la seva visibilització. El projecte consta d'un cercador d'actuacions comunitàries i un espai per introduir activitats i recursos comunitaris.

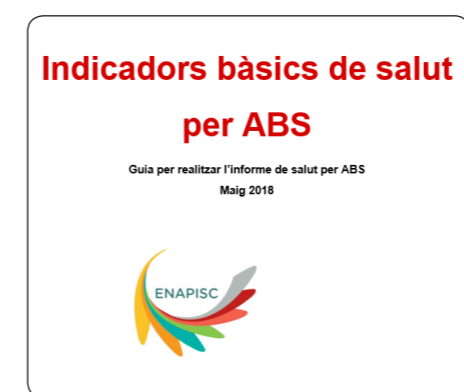
El programa facilita l'orientació salutogènica de processos comunitaris mitjançant dues eines:

- Cercador Actius i Salut: amb un cercador d'actuacions comunitàries i un espai per introduir activitats i recursos comunitaris. El cercador és una adaptació de l'eina "Astúries Actua", creada per l'Observatori de Salut d'Astúries i adaptat en el marc de l'Aliança de Salut Comunitària.
- Kit formatiu Actius i Salut. Material (PowerPoint i guia del docent) per realitzar formació sobre salutogènesis i actius en salut tant a professionals com a la població.

Morgan, A., & Ziglio, E. (2017). Revitalising the evidence base for public health: an assets model. *Promotion & Education*.

Indicadors de salut comunitària

Per desplegar l'orientació comunitària és fonamental disposar de dades fiables i robustes per àrees petites que permetin fer una primera aproximació al diagnòstic comunitari.

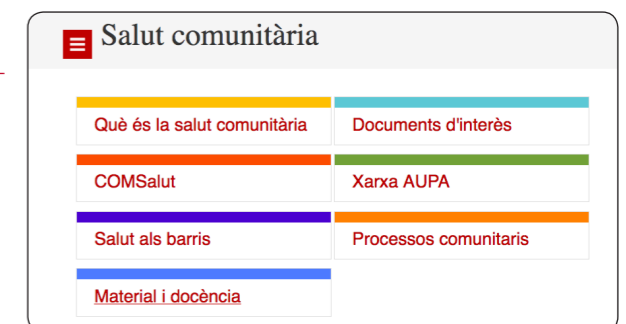
Per tal de facilitar aquesta part metodològica de l'acció comunitària, en el marc del PINSAP i de l'ENAPISC, s'han seleccionat un conjunt d'indicadors bàsics en l'àmbit de l'ABS. Els indicadors es presenten sistemàticament per sexe i territori i s'actualitzen anualment. Aquests indicadors permeten als professionals realitzar un informe de salut de forma àgil i sistemàtica. I, a més a més, es pot trobar una Guia per realitzar un informe de salut que permet facilitar-ne l'elaboració.

Salut comunitària al web

A la web de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, l'espai salut comunitària ofereix informació accessible amb documentació bibliogràfica, materials docents, entre altres, d'interès especial per a aquells que volen iniciar-se, formar-se o actualitzar-se en salut comunitària.

També s'ha posat en marxa el Blog COMSalut, on es comparteixen experiències, recursos i esdeveniments.

D'altra banda, la web de l'Agència de Salut Pública de Barcelona ofereix també altres recursos on els professionals poden trobar informació sobre els processos de salut comunitària, com per exemple la Guia per desenvolupar l'estratègia de la salut comunitària.

1 ABS Barceloneta (Barcelona-1A)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 14.714 (homes 49,7% - dones 50,3%) (2018)
Densitat: 115,3 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 52,84* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 22,6% homes - 47,1% dones (2014)
Immigració: 39,9% (homes 52,1% - dones 47,9%) (2017)
Atur (districte): 9,3% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 17,4% homes - 28,4% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El procés de salut comunitària s'inicia el 2005, en el marc del projecte **Salut als Barris** i del **Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) Barceloneta**. Es crea el grup motor, format per l'EAP Barceloneta, l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASP), el PDC i representants veïnals.

Al 2015 l'ABS Barceloneta se suma a **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

Com ens organitzem? Les iniciatives s'organitzen en els diferents espais de treball comunitari que funcionen al barri, majoritàriament vinculats al PDC, constituïts per veïns i veïnes, associacions i professionals dels serveis públics del barri. Pel que fa a l'àmbit de la salut, aquest espai és la **Taula de Salut**, un espai estratègic de comunicació entre els diferents agents i de diagnòstic permanent i compartit, de la qual forma part la **Taula de Salut Sexual i Reproductiva dels Joves** del barri, un espai de diagnòstic i articulació d'una intervenció comuna. A més a més, cada projecte té un **grup de treball o grup motor**. De manera transversal, el tema de la salut afecta també altres espais del barri, com la Comissió d'Habitatge, la Taula de Dones, etc.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El 2010, en el marc de Salut als Barris, l'Agència de Salut Pública de Barcelona va impulsar una diagnosi de salut, que es va portar a terme amb la col·laboració de nombrosos agents del barri en el marc del grup motor.

A més a més, es realitza una recollida d'actius en salut mitjançant la plataforma **Mapa Actius Barcelona**. Algunes d'aquestes activitats són: Escola de Salut, aquagym per a afectats de fibromiàlgia i trastorn d'ansietat lleu, gimnàstica per a persones amb poliartròsi i dolor crònic, boxa tailandesa, taller de cuidadors, etc.

PRIORITZACIÓ

El grup motor de Salut als Barris i el Pla Comunitari van organitzar de forma conjunta la Jornada de Priorització, oberta a tots els agents i veïnat del barri, que va tenir lloc el 22 de juliol de 2010, a la sala d'actes del Centre Cívic Barceloneta, amb la participació de 71 persones d'entre 21 i 91 anys. Es van exposar el resultat de l'Informe de Salut i es van prioritzar, per votació individual, **el consum de tòxics, l'aïllament de la gent gran, la brutícia, l'excés de soroll i la violència**.

Classe de cuina saludable amb Barceloneta Cuina, de l'Escola de Salut.

Taller de txikung de l'Escola de Salut.

INTERVENCIÓ

ESCOLA DE SALUT DE LA BARCELONETA

S'inicia l'any 2008 amb l'objectiu de donar eines per augmentar l'autogestió de recursos individuals en temes de salut a la població adulta. El temari principal impartit és la patologia crònica, els hàbits saludables, la salut mental, la fitoteràpia, els recursos sanitaris i els serveis socials. Està liderada des del CAP, amb un espai de seguiment i de participació del grup motor en el qual participen també veïnes i veïns, els dos casals de gent gran del barri, la biblioteca i el Pla Comunitari.

ENTRE NOSALTRES

És un projecte de promoció del lleure saludable amb objectiu de prevenció i atenció a les addiccions en joves de 12 a 25 anys i està organitzat per la Xarxa EntreNosaltres, constituïda per entitats veïnals d'exadictes, familiars d'adictes i professionals de salut i educació del barri. Ofereix activitats setmanals gratuïtes (muay thai, jiu jitsu, pàdel surf, futbol, vòlei, teatre, cinema, graffiti) així com activitats puntuals (EntreNosaltres al Marítim!, exposicions orientades a la prevenció amb joves, sessions de testimoniatge d'exadictes i familiars d'adictes, sessió sobre addiccions en el marc de l'Escola de Salut, Marxa EntreNosaltres) i formació per als membres de la Xarxa.

ALTRES INTERVENCIIONS

Tallers per donar eines per a una millor autogestió de la pròpia salut: tallers de formació d'habilitats parentals i Programa de prevenció de l'obesitat infantil.

Activitats per promoure un envelliment actiu i saludable: grup d'exercici per a la poliartròsi (Club Claror) i Aquagym per a persones afectades de fibromiàlgia i ansietat lleu (Club Natació Barceloneta).

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de Salut Barceloneta
- Avaluació Salut als Barris Barceloneta. 2010-2013

Butlletins

- Butlletí Barcelona Salut als Barris

Webs

- Salut als Barris. La Barceloneta (2010)

Mitjans de comunicació

- Articles al Diari de la Barceloneta, de difusió mensual

AVALUACIÓ

L'**Escola de Salut de la Barceloneta** s'avalua, amb el suport de l'ASPB en el marc del grup motor, a través d'enquestes i sessions específiques amb les alumnes. Després d'11 anys ha incrementat el capital social i ha ajudat a l'apoderament de les persones que hi participen. El 88,4% són dones, amb una edat mitjana de 70 anys; un 64,3% viu sola. La satisfacció amb l'activitat és molt elevada i augmenta la salut percebuda.

Entre Nosaltres s'avalua, amb el suport de l'ASPB en el marc de la Xarxa, a través d'enquestes i de sessions específiques amb els joves que hi participen. A les activitats setmanals hi han participat 36 joves, dels quals el 63,8% són homes. Quant al lloc d'origen, el 44% són d'origen llatinoamericà, el 28% espanyol, el 22% pakistanès i el 6% marroquí. En una escala d'1 a 10, la satisfacció amb el monitoratge és de 9,6; la freqüència, 8,3; i l'horari, 8,6. Els participants suggereixen augmentar la freqüència i la durada de les activitats. La satisfacció global és de 8,5 i el 100% recomanaria el programa a les seves amistats.

FORTALESES

- Alt nivell d'interacció entre el veïnat.
- Alt nivell de coordinació entre els serveis públics.
- Important col·laboració i predisposició dels professionals cap als veïns.
- Formació dels professionals.
- Salut comunitària inclosa a la cartera de serveis.

LIMITACIONS/REPTES

- Incrementar la coordinació entre serveis.
- Incrementar la participació ciutadana.
- Barri afectat per problemes que condueixen a la frustració i desmotivació per a la participació: especulació, dret de l'habitatge, alta contaminació per la proximitat del port.
- Normalitzar la salut comunitària a la cartera de serveis. Donar eines facilitadores.
- Facilitar els projectes des de l'Administració.
- Facilitar l'entrada d'actius de salut als professionals.
- Integrar la salut comunitària a les DPO.

CONCLUSIÓ

L'evolució de les problemàtiques que afecten el barri, en permanent canvi, ens obliga a adaptar i replantejar les intervencions, sempre alertes a la realitat canviant. La necessitat d'actualitzar el diagnòstic de salut és un objectiu que tenim sobre la taula a la Barceloneta.

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

Parc Sanitari Pere Virgili

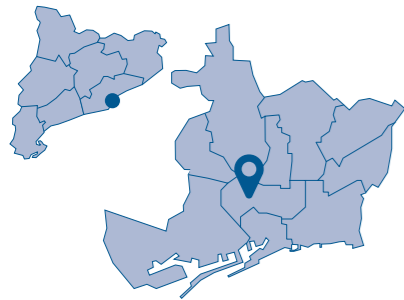
Agència de Salut Pública

Barceloneta CENTRE D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

LA BARCELONETA PLA COMUNITARI

2 ABS Casanova (Barcelona-2E)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 32.340 (homes 45,6% - dones 54,4%) (2017)

Densitat: 315 hab./km² (2017)

Índex socioeconòmic compost: 10,68* (2017)

Persones majors de 75 anys que viuen soles: 17,5% homes - 41,9% dones

Immigració: 25,5% (homes 45,3% - dones 54,7%) (2017)

Atur (districte): 13,4% (2018)

Consum de psicofàrmacs: 15,4% homes - 25,8% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 2012 l'EAP Casanova s'uneix al projecte comunitari EixGran, que pretén construir aliances amb la ciutadania i treballar projectes comunitaris en benefici del veïnat. El grup motor d'EixGran estava format per Emmaús (Parròquia de Sant Eugeni I, Papa), Càritas, Voluntariat del Casal Lloia, Banc Farmacèutic, Amics de la Gent Gran, Centre de Serveis Socials de l'Antiga Esquerra de l'Eixample (Ajuntament de Barcelona) i CAP Casanova.

El 2015 el CAP Casanova i l'Agència de Salut Pública de Barcelona s'incorporen al projecte COMSalut, i el 2017 EixGran i COMSalut uneixen forces per crear la **Taula de Salut**.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El 2014 es va elaborar l'Informe de Salut del barri, que va ser el primer treball conjunt del grup motor, i el 2015 es va realitzar el Diagnòstic de Salut a l'ABS 2E seguint el mètode Rapid Participatory Appraisal a través de 14 entrevistes a tècnics i entitats.

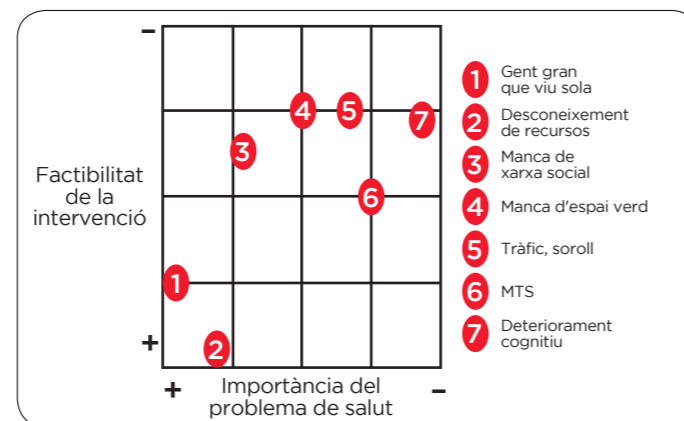
A més a més, es va realitzar una recollida d'actius mitjançant la Taula de Salut, on cada referent de cada entitat va identificar els diferents recursos que coneixia del barri. Es van situar en el mapa del barri i es va descriure quin tipus de servei s'oferia, horari, ubicació, característiques, etc.

PRIORITZACIÓ

El 2015 es va realitzar la prioritització amb les 14 persones a qui s'havia entrevistat i un representant del centre d'atenció primària. Els problemes prioritats ordenats per la seva importància sobre la salut i per la factibilitat d'intervenció van ser:

1. Gent gran que viu sola
2. Desconeixement dels recursos
3. Manca de xarxa social
4. Manca d'espais verds

Priorització dels problemes a intervenir ordenats per la seva importància i per la factibilitat de la seva intervenció

INTERVENCIÓ

TREBALLANT LA SOLEDAT

El projecte es va iniciar el 2017, en format d'estudi, per treballar la soledat en la gent gran. La població diana eren persones grans ateses al centre de salut amb percepció de soledat. Durant sis mesos es van realitzar tallers setmanals de temàtica diversa: xerrades de salut, caminades pel barri, visita a l'hort urbà d'Emmaús, sortida cultural, taller de memòria, ioga per a la gent gran, *mindfulness*, etc. En total hi van participar 55 persones.

Taller de memòria realitzat al CAP.

Visita de pacients d'Emmaús a un hort urbà del barri.

La intervenció va implicar agents comunitaris del barri (Emmaús, Casal Lloia, Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona i Espai Germanetes) i professionals de tots els àmbits (CAP -medicina de família, infermera de família, treballadora social del centre-, Serveis Socials de l'Ajuntament i entitats socials del barri).

Xerrada de salut dels professionals del CAP Casanova al Casal M. Aurèlia Capmany.

Reunió EixGran.

AVALUACIÓ

Treballant la soledat. Es va realitzar una avaluació inicial (preintervenció) i una altra als sis mesos (postintervenció). L'avaluació va demostrar que la intervenció va ser efectiva perquè va disminuir la percepció de soledat i la simptomatologia depressiva, i va augmentar el suport social percebut i la qualitat de vida en les persones grans.

FORTALESES

- Treball conjunt amb els diferents agents comunitaris del barri.
- Identificació dels recursos disponibles oferts per cada entitat.
- Aproximació a la població.

LIMITACIONS/REPTES

- Continuar treballant amb la comunitat per poder arribar a més població.
- Aconseguir arribar a la població gran que viu sola o se sent sola.

CONCLUSIÓ

COMSalut ha representat un impuls al manteniment del projecte comunitari al CAP Casanova i la seva legitimitat per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

DIFUSIÓ

Materials relacionats

- ASPB. Diagnòstic Salut Comunitària Nova Esquerra Eixample, 2017
- Pereira A, Erdozain, Herranz MC, Gas J. Ruiz M, Castells C, Roma M i Gené J. Diagnòstic de salut participatiu de l'ABS 2-E (2015)

3 ABS Castellar del Vallès

(Regió Sanitària Barcelona - Metropolitana Nord)

Habitants: 24.036 (homes 49,4% - dones 50,6%) (2018)
Densitat: 535,2 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 34,56* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 13,9% homes - 34,8% dones (2014)
Immigració: 3,5% homes - 3,8% dones (2017)
Atur: 6,7% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 15,9% homes - 27,5% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El procés comunitari comença el 1993 amb la voluntat de donar resposta als embarrassos no desitjats en adolescents i l'abús de drogues parenterals. El grup motor estava format inicialment per professionals de salut, serveis socials, medi ambient i educació.

El 2015 l'ABS Castellar del Vallès se suma a **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimitació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Es treballa en clau de ciutat.

Aprovació del Pla de Salut 2018, Ajuntament de Castellar del Vallès. 30 de gener de 2018.

CONEIXENT LA COMUNITAT

S'han realitzat tres informes de salut (1996, 2006 i 2016). L'informe de 2016 es va elaborar en el marc de COMSalut, i va ser la base del **Pla de Salut**, aprovat pel Ple de l'Ajuntament. Aquest fet avala i legitima la salut comunitària a través dels diferents governs. Es realitza una recollida d'actius a partir del registre d'entitats i associacions de l'Ajuntament i de les comissions de treball comunitari.

PRIORITZACIÓ

La Jornada de Priorització es va realitzar el 2016 amb l'assistència de 56 persones. S'hi van exposar els resultats de l'informe de salut i es va prioritzar per votació individual treballar: **la prevenció dels hàbits saludables en adolescents, la salut emocional en població infantil i adulta, i la salut mediambiental.**

INTERVENCIÓ

YOUTH IN CASTELLAR

Projecte de promoció de la salut i prevenció de drogues amb l'objectiu de disminuir el consum en joves a través del compromís polític i la creació d'entorns saludables. Hi participa la Universitat de Vic i està en una fase inicial.

TALLERS PER A PERSONES AFECTADES EMOCIONALMENT PER LA CRISI

Amb l'objectiu d'evitar medicalitzar els malestars de la vida es fan nou sessions en les quals es donen eines per a la gestió de les emocions.

PRESCRIPCIÓ SOCIAL

Iniciat el 2016 i facilitat per la xarxa comunitària existent, s'adreça a tota la població i té una oferta específica per als usuaris dels programes de salut mental i les persones afectades per la crisi. Professionals del CAP i l'Ajuntament recomanen activitats en forma de recepta.

GRUPS DE PERSONES AMB PROBLEMES DE SALUT MENTAL

L'objectiu és incorporar eines per a l'abordatge de la malaltia mental. Des del CAP i des de l'Ajuntament es deriven persones amb ansietat, depressió i patologia mental greu a activitats de macramé, teatre Arc de Sant Martí, horticultura ecològica, aquagym, caminades saludables "Camina i fes salut". En coordinació amb l'entitat Suport Castellar.

Sessió d'hàbits saludables. CAP Castellar.

Caminades saludables. CAP Castellar.

Representació teatral anual de fi de curs. Arc de Sant Martí (salut mental).

AVALUACIÓ

Prescripció social. El 2018, 419 persones se n'han beneficiat (adherència: 75%). Un 88% de les activitats són gratuïtes.

Tallers per a persones afectades per la crisi. Tres edicions anuals amb un total de 30 inscrits. El 85% dels assistents valoren positivament l'atenció, la programació i l'horari. El 95% ha adquirit nous coneixements i habilitats i per al 100% és útil.

A l'avaluació pre-post s'observen millores en la relaxació i energia (50%), afrontament de problemes (70%), autoestima (80%) autoconfiança (75%) i alegria (35%).

Aquests 20 anys de **treball en xarxa** a Castellar han aportat dinamisme i alegria. Compartir objectius des de diferents mirades enriqueix.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de salut de Castellar del Vallès
- Prescripció Social. Un any d'experiència

Mitjans de comunicació

- Diari local setmanal *L'ACTUAL* (pàgina 4)
- L'EAP a la ràdio local. Ràdio Castellar (90.1 FM)

FORTALESES

- Creixement personal i professional pel fet de treballar en xarxa.
- Millora de la salut i benestar de la població.
- El projecte Prescripció Social, facilitat per la creació d'una figura d'enllaç, és una eina per als professionals.
- Reforç de les relacions dels usuaris.

LIMITACIONS/REPTES

- Convertir el recurs en actiu de salut: participació de les empreses.
- Adaptar el catàleg d'activitats a les necessitats de la població.
- Implicar tots els professionals.
- Millorar la coordinació.

CONCLUSIÓ

A Castellar, la constància del treball en xarxa ha fet possible posar en marxa els projectes. És important el retorn a la població a través del Consell Sociosanitari i la participació d'empreses.

Participació en jornades/Premis

- 1a Jornada Comunitària de 2018
- Guanyadors del II Premi Albert Ramos de salut comunitària (2017)

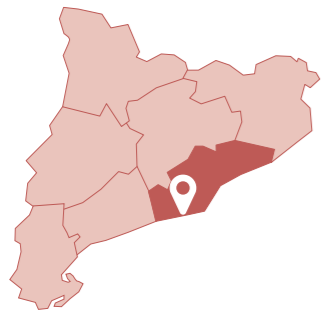
Xarxes socials

- Projecte de Prescripció Social (vídeo)

4 ABS Castelldefels 2

(Regió Sanitària Barcelona - Metropolitana Sud)

Habitants: 66.375 (homes 49,3% - dones 50,6%) (2018)
Densitat: 5.157,3 hab/km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 15,33* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 12,9% homes - 27,1% dones (2014)
Immigració: 19,05% (homes 52% - dones 48%) (2017)
Atur: 6% (2016)
Consum de psicofàrmacs: 13,7% homes - 21,7% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

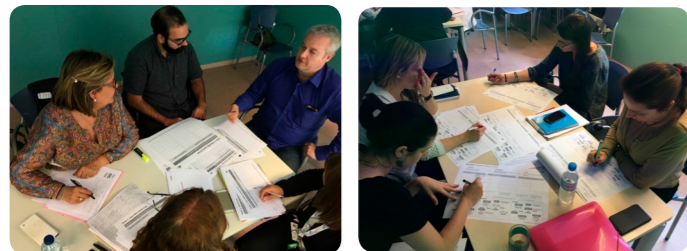

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

L'EAP Can Bou (CASAP) inicia el procés de salut comunitària el 2015 en el marc del COMSalut i en el 2017 s'hi incorpora l'EAP El Castell (ICS) per tal de treballar en clau de ciutat. Es crea el grup motor, format inicialment pels dos centres de salut, l'Ajuntament de Castelldefels, l'Agència de Salut Pública de Catalunya, la Biblioteca de Castelldefels i el Servei Català de la Salut.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització de l'informe del Diagnòstic de Salut de Castelldefels, l'any 2017, a través d'un recull d'indicadors quantitius i de metodologies qualitatives, amb un grup de discussió de professionals i un altre de veïnat.

Reunió del grup motor previ a la Jornada de Priorització.

A més a més, es va realitzar una recollida d'actius mitjançant la cerca d'entitats municipals que oferien activitats. Aquestes es van visibilitzar a través del cercador i mapa d'actius [Aquí sí: actius i salut](#).

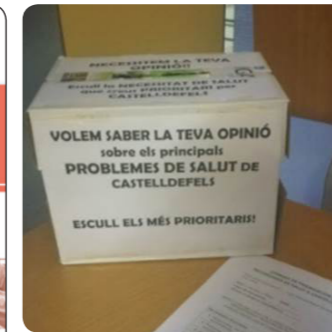
PRIORITZACIÓ

El 2017 es va organitzar una Jornada de Priorització participativa, a la qual van assistir 23 persones. També es van fer enquestes a la població tant a les consultes d'atenció primària com a través d'urnes distribuïdes en llocs estratègics de la ciutat en les quals els participants introduïen la seva prioritat.

Jornada de Priorització (28 d'octubre de 2017).

Hi va haver un total de 1.603 persones participants, i les necessitats de salut prioritzades van ser: **soledat i aïllament en gent gran; adolescents amb baixa autoestima i manca d'habilitats comunicatives; problemes mentals amb ansietat i alteracions emocionals de la població en general; i violència de gènere.**

Urnas per a la recollida d'enquestes.

INTERVENCIÓ

CONNECTA'T

El projecte Connecta't pretén millorar el suport social i reduir la soledat en persones majors de 65 anys que viuen soles i tenen sentiment de soledat no volguda. El projecte s'inicia amb una cerca activa de persones diana, a les quals es fa un cribratge de soledat i participació social. Alhora, es fa una cerca d'actius en salut que donen resposta a aquesta necessitat. Es convida les persones seleccionades a participar en alguna de les activitats identificades, acompanyades d'una persona voluntària que fa d'enllaç. L'administratiu sanitari de referència de la persona fa el seguiment.

Hi intervenen tots els actius identificats, la xarxa de voluntariat i els centres de salut. La intervenció es realitza mitjançant la prescripció social de les diferents activitats mapejades. Actualment hi ha més de 50 activitats disponibles.

AVALUACIÓ

Es dissenya l'avaluació a partir de la pregunta: "La implementació d'una intervenció multifactorial basada en la prescripció social d'actius de salut de la comunitat permet reduir la soledat, l'ús del sistema sanitari i millorar la salut poblacional del municipi?". Es donarà resposta a aquesta pregunta a través d'un estudi sobre les persones usuàries.

El projecte està en fase pilot, amb 12 persones derivades per professionals de l'EAP.

FORTALESES

- La implicació dels administratius sanitaris en el projecte, que aporten el valor d'acompanyament a la persona a la qual va destinada la intervenció i fan la connexió amb el voluntari.
- La inclusió de la xarxa de voluntariat existent al municipi als projectes comunitaris amb la participació del molts i diversos agents: socials, de salut, lúdics, etc.
- El valor de la prescripció social com a recurs normalitzat per donar sortida a certs problemes de salut i/o socials.

LIMITACIONS/REPTES

- Desplegar el projecte a tot el municipi.
- Aconseguir més recursos i hores per a l'activitat comunitària.
- Fer l'avaluació de la prova pilot per, posteriorment, desplegar el projecte en l'àmbit municipal.

CONCLUSIÓ

COMSalut ofereix una gran oportunitat al municipi i cal aprofitar-la.

L'objectiu actual és implementar el projecte en fase pilot i escalar-lo a tot el municipi per tal de donar la màxima resposta a les necessitats comunitàries percebudes per la ciutadania com a prioritàries, com és la soledat.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de salut de Castelldefels (2017)

Notícies

- Castelldefels al COMSalut
- Priorització participativa a Castelldefels
- L'Associació d'Afectats d'Estrès, Ansietat i Fibromiàlgia de Castelldefels (AASAF) participa amb COMSalut a Castelldefels

5 ABS Cervera-La Segarra

(Regió Sanitària Lleida)

Habitants: 9.066 (homes 50,7% - dones 49,3%) (2018)
Densitat: 164,3 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 41,71* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 24,1% homes, 36,5% dones (2014)
Immigració: 19,1% (homes 54% - dones 46%) (2017)
Atur: 7,15% (2017)
Consum de psicofàrmacs: 14,5% homes - 25,4% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

En l'àmbit de l'ICS-Lleida, l'any 2009 es va crear una xarxa de referents de salut comunitària a cada centre de salut. En aquest marc es fa formació i s'estableixen uns objectius anuals.

A Cervera, el 2010 es va iniciar el procés de salut comunitària amb la creació de la Xarxa UPS (Units per la Salut - www.xarxaups.cat), un espai de coordinació i de difusió de projectes comunitaris que unia les següents entitats: Centre de Salut, Consell Comarcal de la Segarra, Acció Social i Ciutadania, Paeria (Serveis Social, Esports, Joventut, Salut, Educació), Consell Esportiu La Segarra, Creu Roja, Càritas, Associació de Familiars de Malalts d'Alzheimer, Associació Salut Mental Ondara-Sió, Agència de Salut Pública de Catalunya, Casal de la Gent Gran, Donants de sang La Segarra, Associació DIS-SEG, Club Natació Cervera, Centre Excursionista La Segarra.

El 2015 l'ABS se suma a **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

CONEIXENT LA COMUNITAT

El 2009 l'ABS va elaborar un primer informe de salut, i el 2017 el grup motor realitza l'Informe de Salut amb una recollida d'indicadors quantitius i amb una metodologia qualitativa (es constitueix un grup de discussió de professionals i un grup de veïns i veïnes).

A més a més, es fa una recollida d'actius a través de caixes repartides pel municipi, un mapatge i una enquesta *online*, convidant la població a respondre les preguntes següents:

- A Cervera em fa sentir bé...
- A Cervera jo canviaria...
- A Cervera jo podria aportar...

Detecció d'actius en salut al mercat.

PRIORITZACIÓ

El 2017 es va celebrar la Jornada de Priorització, a la qual van assistir 16 persones. Es van exposar els resultats de l'Informe de Salut i es va prioritzar, per votació individual, els **problemes de salut mental i emocional en joves**.

Jornada de Priorització.

INTERVENCIÓ

A Cervera es duen a terme diverses intervencions comunitàries: caminades de diferents intensitats (Salut i amistat, i Camina i fes salut) i grups d'activitat física dirigits (Atrapa la salut i PAFES); Activa't a casa (activitats d'estimulació de la memòria conduïdes per voluntariat i adreçades a persones que tenen dificultat per sortir de casa); taula de mutilació genital femenina; i taula salut mental, entre altres.

El 2018, per donar resposta a la necessitat prioritzada, es van fer reunions amb 30 agents clau en l'àmbit de la salut mental i els joves per tal de concretar les necessitats i definir intervencions. Es va decidir treballar en la revisió i millora del treball en xarxa, la implicació de les famílies i el coneixement dels interessos i preocupacions dels joves en relació amb el lleure. El 2019 s'estan definint les intervencions.

Grup de treball Salut mental i joves.

Primera Jornada de salut comunitària a Cervera.

AVALUACIÓ

Les intervencions dutes a terme en xarxa perduren en el temps i són ben acollides.

FORTALESES

- Acompanyament metodològic de COMSalut.
- Intercanvi de vivències amb els altres EAP de COMSalut.
- Treball conjunt amb els altres agents de salut comunitària.

LIMITACIONS/REPTES

- Necessitat de temps de dedicació per implementar la salut comunitària.
- Ampliar els vincles de treball.
- Augmentar la participació comunitària.
- Desenvolupar la intervenció i l'avaluació.

CONCLUSIÓ

COMSalut ha estat un paraigües per treballar la salut comunitària i una oportunitat per reforçar la relació amb els diferents agents que estan implicats en la salut comunitària.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

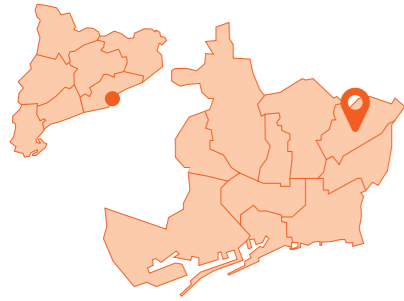
- [Informe de salut](#)

Mitjans de comunicació

- [1a Jornada de Salut Comunitària de Cervera. 17 d'abril de 2018](#)
- [Cervera prioritza l'abordatge comunitari de la salut mental dels joves](#)
- [El CAP va organitzar la 1a Jornada de salut comunitària](#)
- [La Taula de Salut Mental Urgell-Segarra impulsa la millora de la salut mental infantojuvenil](#)

6 ABS Chafarinas (Barcelona-8I)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 17.185 (47,0% homes - 53,0% dones) (2017)
Densitat: 227,8 hab./km ² (2017)
Índex socioeconòmic compost: 65,41* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 18,7% homes - 45,0% dones (2014)
Immigració: 23,5% (46,2% homes - 53,8% dones) (2017)
Atur (districte): 13,6% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 19,1% homes - 31,4% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

Trinitat Nova als anys noranta reivindicant serveis pel barri.

El 1996 s'inicia el procés de salut comunitària, en el marc del Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) de la Trinitat Nova, el primer PDC de la ciutat.

Es crea el grup motor, format inicialment

per les entitats i serveis del barri: **Associació de Veïns Trinitat Nova, EAP Chafarinas, Agència de Salut Pública de Barcelona, escoles i instituts del barri, Casal Infantil, Centre de Salut Mental, Centre d'Atenció a la Drogodependència, Mossos d'Esquadra, tècnics de l'Ajuntament i altres.**

El 2015 l'**EAP Chafarinas** s'inclou al projecte **COMSalut**, que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimitat per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

CONEIXENT LA COMUNITAT

El 2015, a la Trinitat Nova es va posar en marxa el programa Salut als barris, que involucra el veïnat i els equips professionals del barri per treballar conjuntament en l'anàlisi de la situació de salut.

Així, després de quasi vint anys, el 2016 es va realitzar el quart Diagnòstic de Salut de Trinitat Nova. En acabar l'anàlisi es van elaborar propostes en taules de treball integrades per veïns, entitats,

Reunions de treball per organitzar l'anàlisi de salut.

professionals i serveis del territori. Una d'aquestes és la Taula de Salut, que es va encarregar de llistar els actius del barri per posar en valor les fortaleces i potencialitat de Trinitat Nova.

PRIORITZACIÓ

A la Jornada de Priorització (desembre de 2015) hi van assistir unes **80 persones**, es van exposar el resultat de l'anàlisi i es van seleccionar, mitjançant votació individual, les àrees prioritàries a treballar, que per grups d'edat van ser:

- **Adults:** inserció laboral i suport psicosocial
- **Gent gran:** promoció de l'activitat física, alternatives d'oci saludable i relacions socials
- **Joves:** promoció del lleure saludable i de l'autoestima, fracàs escolar, inserció laboral; i **embaràs adolescent** (consell contraceptiu)
- **Família:** promoció d'habilitats de criança
- **Infants i adolescents:** acompanyament educatiu i promoció de l'activitat física i artística

INTERVENCIÓ

L'EAP Chafarinas intervé en múltiples activitats comunitàries, entre les quals destaquen:

CAMINA I FES SALUT

Caminades per a un envelliment saludable, gratuïtes i dinamitzades per un monitor esportiu que acompanya als 10-15 assistents. Les caminades s'inicien al CAP i fan un recorregut flexible, adaptant el grau

Participants de l'activitat.

d'intensitat a les capacitats dels assistents. L'èxit de l'activitat es deu a la bona acollida pel caràcter saludable i afavoridor de vincles.

ESCOLA DE SALUT PER A GENT GRAN

Iniciat al 2018, amb sessions setmanals sobre: envelliment actiu, memòria, prevenció de les estafes, cuidar el cuidador, pobresa energètica, rutes saludables pel barri, sessió intergeneracional amb joves, etc. L'Escola, amb gran èxit d'assistència i satisfacció, té continuïtat al 2019.

CAMPANYA DE DONACIÓ DE SANG A L'INSTITUT ESCOLA TRINITAT NOVA

Amb la finalitat que els adolescents experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic al servei de la comunitat, l'IES Institut Escola Trinitat Nova, amb el suport de l'EAP i el Banc de Sang de l'Hospital de la Vall Hebron, va organitzar una campanya de donació de sang al seu barri.

EAP Chafarinas. Trinitat Nova, 2018.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de salut Trinitat Nova. 2016
- Blog ABS Chafarinas

Mitjans de comunicació

- Dansa teràpia al CAP Chafarinas. BTV 2005
- Rumba per combatre els estereotips. El Periódico. 2005

AVALUACIÓ

El procés comunitari ha afavorit que es formin vincles de confiança, intercanvi i cooperació entre veïns, entitats i serveis, i que petits gestos canviïn la història de Trinitat Nova.

FORTALESES

- Les persones del barri se senten protagonistes de la promoció, que afavoreix l'apoderament i la cohesió i la transformació social.
- Visibilització de la implicació i interès dels serveis i entitats en el treball comunitari.
- El treball intersectorial ajuda a coordinar les actuacions existents i crear-ne de noves.

LIMITACIONS/REPTES

- Incrementar la implicació, sobretot dels joves.
- Promoure polítiques de salut, en l'àmbit de ciutat, que assegurin la continuïtat dels projectes.
- Promoure activitats intergeneracionals per afavorir la cohesió social.
- Implicar la comunitat en el seu desenvolupament, de forma activa i participativa en totes les fases del procés.
- Autoanàlisi dels professionals amb la seva participació al grup motor.

CONCLUSIÓ

El pas del temps ha transformat Trinitat Nova, però els problemes i necessitats no han canviat tant: l'aïllament social, la falta d'oportunitats i el fracàs escolar, la manca d'hàbits saludables... es repeteixen en noves cares i nacionalitats. La solució sempre és la mateixa: coneixement mutu, respecte i treball conjunt. Després de més de 25 anys de treball comunitari hem viscut moments d'eufòria, incertesa, improvisació i canvi, i tots han requerit competències relacionals i instrumentals que ens han canviat la forma de mirar i valorar els fets individuals i col·lectius. Continuem recollint experiències i estratègies útils que ens ajudin en la transformació de la salut de Trinitat Nova.

CSB Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Institut Català de la Salut Equip d'Atenció Primària Chafarinas

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

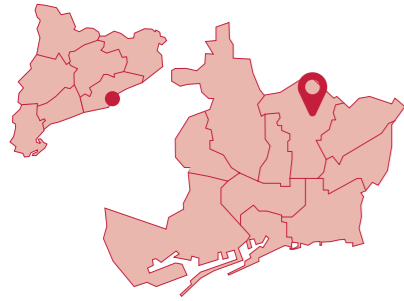
Generalitat de Catalunya Departament d'Educació

Generalitat de Catalunya Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Generalitat de Catalunya Agència de Salut Pública de Catalunya

7 ABS El Carmel (Barcelona-7C)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 19.356 (homes 48,2% - dones 51,8%) (2017)
Densitat: 255,3 hab./km ² (2017)
Índex socioeconòmic compost: 48,64*
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 15,1% homes - 34,4% dones (2014)
Immigració: 19,1% (homes 47,9% - dones 52,1%) (2017)
Atur (districte): 10,8% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 17,7% homes - 30,2% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 2001 s'inicia el procés de salut comunitària en el marc del projecte **Carmel Amunt**. L'EAP Carmel portava un recorregut de treball comunitari des del 1994 amb contactes amb la comunitat al barri i amb metodologia APOC (atenció primària orientada a la comunitat). Carmel Amunt és una macroassociació creada per diverses associacions i entitats del barri que desitjaven iniciar un projecte comú en el barri. Posteriorment al diagnòstic, s'hi van incorporar més actors del barri i es van crear diverses taules de treball. L'EAP es va implicar estretament en la Taula Sociosanitària però també en altres, com la de Família o Gent Gran.

En el marc del Pla Comunitari es treballa amb el CAP Horta 7D, el CAS Horta-Guinardó, la Fundació Els Tres Turons, la Biblioteca El Carmel-Juan Marsé, la Residència Assistida, el Centre de Dia i Casal de Gent Gran d'Horta, el Districte d'Horta Guinardó i l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Carmel Amunt és una plataforma de treball amb voluntat de ser un espai que transmeti una manera de fer diferent, amb capacitat d'elaborar propostes creatives de desenvolupament comunitari.

El 2015 l'ABS El Carmel se suma al projecte **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

CONEIXENT LA COMUNITAT

Entre 1991-1994 s'elabora un primer Informe de Salut, que es va actualitzant, i el 1999 es realitza una anàlisi qualitativa amb quatre grups de discussió de veïnat. El 2001 s'elabora un nou Informe de Salut i el 2016, un altre que incorpora el programa Salut als Barris a la Taula de Salut. A més a més, es fa una recollida d'actius a través del Pla Comunitari.

PRIORITZACIÓ

L'any 2004, en una sessió de prioritització conjunta del CAP Carmel i els tècnics del Pla Comunitari, es prioritza l'obesitat infantil. Des de llavors, cada dos anys es fan trobades de barri en què es prioritzen de forma conjunta i participada els problemes del barri.

La darrera jornada participativa va tenir lloc el 2016, amb una assistència de 50 persones, i s'hi van prioritzar els problemes següents: **crisi, atur i precarietat econòmica; educació i formació en salut; i salut mental.**

Jornada de Priorització de 2016.

INTERVENCIÓ

CAYSEF, Canta i sigues feliç. Coral de pacients i professionals del CAP Carmel iniciada fa quatre anys. Hi participen 27 persones que assagen setmanalment i té l'objectiu de millorar la percepció del dolor crònic a través del cant, evitar la solitud i potenciar la socialització. La coral fa una mitjana de tres actuacions solidàries al trimestre en l'àmbit del barri (mercat, festa major del barri i residències de gent gran). És una activitat oberta al barri i en procés d'autogestió.

Castanyoles. Grup autogestionat de persones del barri que es troben un dia a la setmana al centre de salut per aprendre a tocar castanyoles.

Prescripció social. S'està iniciant amb la recollida dels actius en salut i la preparació d'un repositori d'actius per als professionals de salut a la consulta.

Biblioteràpia. Iniciat com a estudi de prescripció de lectura des de la consulta.

Altres projectes en marxa: macrocaminada intergeneracional, recorreguts al mercat i oca saludable, tallers preventius i de formació, La Lita i els determinants de salut, Se hace saber "mapa d'activitats per a gent gran", taller d'habilitats parentals, Fem salut i escola (IES Ferran Tallada), projecte Gaudim (exercici físic dos cops per setmana amb lideratge dels participants del grup i sessions mensuals de

salut), i promoció de l'alimentació saludable i exercici físic per a la prevenció de l'obesitat en infants.

AVALUACIÓ

Programa de promoció d'hàbits saludables en nens i joves del barri. Els resultats són positius. L'activitat complementa altres accions d'àmbit comunitari, especialment per a grups de risc que requereixen d'accions més intenses i personals. S'han constatat millores en els hàbits, especialment en el nivell d'instrucció de les mares. Malgrat això, l'activitat i difusió van ser insuficients. Es van iniciar activitats comunitàries que actualment són autònomes i han estat un instrument d'aprenentatge tant per a la Comissió de Salut Comunitària del CAP Carmel, com per al Pla Comunitari.

L'avaluació del procés comunitari va ser molt satisfactòria, les entitats que hi participaven estaven molt motivades i la seva col·laboració va ser primordial per al seu èxit.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Salut als barris. Diagnòstic de salut al Carmel. ASPB, 2016
- Morales et al. *Salut comunitària: una avaluació d'impacte*. Estudi del barri del Carmel. IGOP, 2016

Publicacions

- Factores que facilitan y dificultan el desarrollo de los proyectos comunitarios. Estudio observacional de la red AUPA de centros de atención primaria de Cataluña
- Associació de veïns i veïnes del Carmel
- La Lita i els condicionants de salut. CAP El Carmel
- Convergència digital
- Vídeo

Mitjans de comunicació

- El CAP Carmel té una coral per a pacients i metges. BTV

FORTALESES

- Territori determinat i de característiques similars.
- Existència d'un Pla Comunitari.
- L'estabilitat de l'EAP permet treballar processos llargs.
- Formació.
- Professionals amb fortes conviccions.
- Implicació potent per part del serveis i les entitats del territori.

LIMITACIONS/REPTES

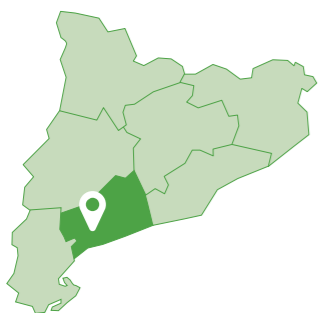
- Incrementar el suport de la direcció i l'empresa al projecte comunitari.
- Prioritzar la clínica treu temps de dedicació als problemes prioritzats.
- Manca d'habilitats i coneixements sobre avaluació dels projectes comunitaris.
- Manca de professionals de suport.

CONCLUSIÓ

En tot procés comunitari és important la implicació i motivació dels actors per a una millora contínua. Cal repetir els diagnòstic, ja que les característiques de la població i els aspectes socioeconòmics i de salut són dinàmics. El fet de tenir un PDC permet un treball coordinat amb esforços i resultats més eficients. És important la formació contínua en salut comunitària de tots els actors implicats i més formació en mètodes d'avaluació d'intervencions comunitàries.

8 ABS Horts de Miró (Reus 4)

(Regió Sanitària Camp de Tarragona)

Habitants (Reus): 103.477 (48,3% homes - 51,7% dones) (2018)
Densitat: 1.959 hab./km2 (2018)
Índex socioeconòmic compost: 62,49 (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 20,5 % homes - 42,4% dones (2014)
Immigració (Reus): 14,7% (49,2 % homes - 50,7% dones) (2017) ABS: 17,9% (2016)
Atur: 10,3% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 13% homes - 22,4% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 2007 l'ABS inicia el procés de salut comunitària en el marc de la Xarxa AUPA i amb la incorporació al Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) del barri Sant Josep Obrer. Posteriorment, el 2015 al barri Horts de Miró i en el marc del projecte **COMSalut** es consolida el grup motor constituït per l'EAP, l'Agència de Salut Pública de Catalunya, les regidories de Benestar Social, Salut, Participació, Ciutadania i Transparència de l'Ajuntament de Reus.

Departaments de Treball, Afers Socials i Famílies, Salut, Ensenyament i Interior, PDC, EAP, Salut Pública, ASSIR, CAS i CSM, farmàcies, Mas Pintat, àmbit dinamització comunitària, Serveis Socials municipals i PLIS, Escoles Bressol, de Primària i Instituts del barri i les seves AFA, Centre Cívic Llevant, Universitat Pompeu Fabra, Sant Pau, Casal Cívic Riera Aragó, USL, IMFE Mas Carandell, Guàrdia Urbana i Mossos d'Esquadra, Club Deportiu Reus Ploms, Associacions de Veïns Horts de Miró, Pau Casals i Jardins de Reus, H2O, Akadèmia, Carrutxa, Associació Cultural Dolors Vives i Rodó, Associació Dones Camí de Valls, Alcohòlics Anònims, Membres de Paraules de Dona i Pas a Pas, Arnau Colom-Matito Titelles, Carnisseria M. Ginés, Bar Kúbik, Bar Toribio, Herbes Natura, Càrites parroquial Puríssima Sang, Asociación Evangelista Tu Refugio i Associació Musulmana-Mesquita de Reus.

El projecte COMSalut ha constituït un impuls al procés i ha facilitat la seva legitimitació, tant a nivell municipal i com al Departament de Salut (el contracte programa inclou la salut comunitària). També ha comportat un treball en xarxa més coordinat i estructurat en benefici de la salut comunitària local.

El 18 d'octubre de 2016 es va aprovar per unanimitat al ple de l'Ajuntament l'aplicació de la Salut en Totes les Polítiques i al ple del 15 d'octubre 2018 el Pla de Salut de Reus 2018-2022.

CONEIXENT LA COMUNITAT

Una de les reunions del grup motor.

El primer treball conjunt del grup motor ha estat la realització del Diagnòstic de Salut de l'ABS Horts de Miró, inclosa la recollida d'actius, a més de diverses activitats col·laboratives d'educació per a la salut.

PRIORITZACIÓ

Encara que la Jornada de Priorització està pendent de realitzar, s'han portat a terme diverses reunions amb la ciutadania i les entitats per explicar el procés comunitari i fer devolució del diagnòstic de salut. Els temes inicialment prioritzats en aquestes sessions han estat:

- **Gent gran que viu sola**
- **Manca d'activitats i d'espais per a joves**

INTERVENCIÓ

Pas a Pas. Programa de caminades grupals, adreçat a persones majors de 40 anys, sense dificultats motores ni malaltia cardiovascular recent. Té una durada de 9 mesos i hi participen 120 persones en cada edició.

Condicionament físic. Adreçat a persones majors de 18 anys amb l'objectiu de fomentar la inclusió social a través dels hàbits saludables. Té una durada anual, amb uns 15 participants.

Grups psicoeducatius. Adreçats a persones amb depressió i/o ansietat amb un diagnòstic des de menys de 6 mesos i sense tractament instaurat al centre de salut mental i/o amb dificultats d'afrontament a situacions adverses. Té una durada trimestral i disposa de 42 places anuals.

Internet per al dia a dia. Adreçat a persones majors de 18 anys amb l'objectiu d'aprendre a utilitzar internet per a les gestions i tasques de la vida quotidiana a més de promoure l'interès per continuar formant-se i vincular-se a altres recursos similars de l'entorn. S'han realitzat 3 tallers on han participat un total de 28 persones.

Escola de mares i pares i el programa Salut i Escola, per part de l'equip de pediatria.

Participants del Pas a Pas.

Internet per al dia a dia.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- [Pla de Salut de Reus 2018-2020](#)

Presentacions a congressos/jornades

- *És el nostre barri amic de la gent gran?* Congrès City Health. Barcelona, 2015
- *COMSalut, una experiència en xarxa a l'ABS Reus 4.* V Jornada del Pla de Salut de Catalunya, 2015

AVALUACIÓ

L'avaluació del programa **Pas a Pas** ha demostrat millorar la salut cardiovascular (control de la pressió arterial i perfil lipídic), l'autoestima i la qualitat de vida dels usuaris. Dos anys després del programa s'ha vist una major adherència a l'activitat física regular i una reducció de la incidència d'esdeveniments cardiovasculars adversos.

La resta de programes i intervencions estan en fase d'avaluació.

FORTALESES

- Suport institucional i de la direcció.
- Professionals motivats.
- Experiència en treball comunitari dels tècnics municipals de benestar social i de participació, i de l'EAP.
- PDC de Sant Josep Obrer i Acció comunitària a Horts de Miró.
- Transferència a tot el municipi del treball en xarxa.

LIMITACIONS/REPTES

- Aprofitar l'experiència de Reus 4 i extrapolar-la a tot el municipi.
- Integrar el procés comunitari a la resta de plans municipals que ja estan en marxa (p. ex. Pla de joventut, Pla de drogues i altres).
- Consolidar el sentiment de pertinença i la participació de la ciutadania en el procés.
- Disposar de més temps per al desenvolupament del procés comunitari.

CONCLUSIÓ

Es vol destacar la creació i consolidació d'una cultura de treball intersectorial i la incipient participació de la ciutadania. El Grup Estratègic del projecte COMSalut constituït per regidores, directius i tècnics del grup motor, treballa per al desenvolupament i la coordinació de la salut comunitària a tot el municipi.

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

Institut Català de la Salut
Direcció d'Atenció Primària Camp de Tarragona

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

- *COMsalut, Community and Health. A networking experience in a Basic Health Area of Reus.* 8th European Conference on Sustainable Cities & Towns. Bilbao, 2016
- *Incorporando el reconocimiento de activos para la salud en un programa de promoción de la actividad física en una ABS.* Congreso Activos para la salud comunitaria. Granada, 2017
- *COMSalut, comunitat i salut.* Sessions tècniques ASPCAT Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre, 2016

9 ABS La Roca del Vallès

(Regió Sanitària Barcelona - Metropolitana Nord)

Habitants: 10.666 (homes 49,82% - dones 50,17%) (2018)
Densitat: 289,1 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 35,22* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 12,3% homes, 30,1% dones (2014)
Immigració: 4,0% (homes 51,2% - dones 48,8%) (2017)
Atur: 6,9% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 15,5% homes, 25,9% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

L'any 2004 la direcció i l'EAP de l'ABS La Roca del Vallès decideixen començar a treballar la salut comunitària; s'estudien exemples propers i es fa formació. Es presenta el projecte a la població i s'inicia al barri de la Torreta. El 2006 es posa en marxa el Pla de Desenvolupament Comunitari a la Torreta. Des de l'inici, ciutadans, tècnics i administracions treballen de forma coordinada, i el projecte entra a formar part de la Xarxa AUPA (Actuem Units per a la Salut) com a membre del grup operatiu i del GESC-VOR (Grup Estable de Salut Comunitària del Vallès Oriental).

El 2010 es crea la Unitat de Salut Comunitària al si de l'EAP. El 2015 l'ABS La Roca se suma a **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la

Jornada comunitària (2007): taula de treball.

salut comunitària). Es crea el grup motor format per l'EAP, Agència de Salut Pública de Catalunya i CatSalut, i l'Ajuntament (regidories de Salut, Servei a les Persones i Serveis Socials).

CONEIXENT LA COMUNITAT

El treball conjunt amb la comunitat es va iniciar amb la realització del primer diagnòstic comunitari l'any 2007, que es va presentar a la població en una jornada comunitària participativa amb el lema "Més participació, més per a tothom!". Es va prioritzar treballar **salut i comunitat**, i es van formar diverses comissions de treball: dones, joves, gent gran i difusió.

PRIORITZACIÓ

El 2016 es va organitzar la Jornada de Priorització, en la qual van participar unes 65 persones. S'hi van exposar els resultats de l'Informe de Salut i es va prioritzar, per votació individual, treballar els següents temes: **joves (espais de trobada, oci, addicions, etc.);** **benestar emocional amb visió personal, familiar i comunitària;** i **hàbits i actituds saludables.**

INTERVENCIÓ

Espai dona: cafè tertúlia. Activitat setmanal adreçada a dones on es treballen hàbits saludables i salut emocional, amb eines per afrontar el dia a dia.

Grup de pre-adolescents Escola La Torreta. Sessions quinzenals a l'escola on es treballen eines per millorar el pas a l'ensenyament secundari.

Envellir de forma saludable. Activitats per a la gent gran amb una visió intergeneracional.

Mapeig de l'entorn. Exploració dels actius en salut existents a l'entorn per portar a terme el projecte de Prescripció Social.

AVALUACIÓ

L'avaluació de les intervencions comunitàries es realitza a través d'enquestes de satisfacció i d'assistència, adaptades a cada projecte. Anualment es presenta una memòria d'activitats i l'avaluació del Pla comunitari al Departament de Treball, Afers Socials i Família.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de Salut la Roca del Vallès (2017)

Notícies

- Presentació del projecte COMSalut a la Roca del Vallès
- Mitjans de comunicació: TV Vallès Oriental. [Grup de dones Cafè Tertúlia](#), [Caminada dia mundial de l'exercici físic](#), Jornada Participativa del ComSalut

FORTALESES

- Coordinació intersectorial.
- Foment d'un municipi integratiu (ciutadania, tècnics, Salut Pública, Administració local i entitats).
- Priorització de les línies d'actuació que s'han de portar a terme.
- Facilitació de dinàmiques educatives que fomentin la implicació de les persones en la seva salut i benestar.

LIMITACIONS/REPTES

- Impulsar la integració del treball comunitari en l'activitat diària de l'EAP.
- Formar i motivar els professionals menys implicats en salut comunitària.
- Reconèixer la salut comunitària dins de les agendes com una tasca més, equiparable a la tasca assistencial.
- Millorar els recursos per tal d'evitar la manca de motivació dels professionals.

CONCLUSIÓ

- La participació responsable de tots els actors d'un territori/comunitat facilita la implementació d'intervencions més eficients i eficaces, l'optimització dels recursos i la millora de la percepció de benestar en les persones. Tot això incideix positivament en les dinàmiques saludables de la comunitat.
- La coordinació de tots els agents socials ajuda a interioritzar els missatges saludables.
- En compartir els coneixements tècnics amb els sabers dels ciutadans es faciliten sinergies de col·laboració.
- La salut comunitària implica una visió compartida amb la participació activa i responsable dels ciutadans.

ABS :)
la Roca del Vallès

DSC Consorci de Salut i Social de Catalunya

CASAL DE PENSIONISTES
LA TORRETA

AA.VV.
LA TORRETA

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

10 ABS Nova Lloreda (Badalona 8-10)

(Regió Sanitària Barcelona - Metropolitana Nord)

Habitants: 26.272 (2015), 49,18% homes - 50,81% dones (2018)
Densitat: 30.263,8 hab./km ² (2015)
Índex socioeconòmic compost: 61,35* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 16,1% homes - 32,6% dones (2014)
Immigració: total 10,8% (2015)
Atur: 22,5% zona 7 (2015)
Consum de psicofàrmacs: 16,7% homes - 30,7% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 2002, data d'obertura de l'ABS, s'inicia el procés de salut comunitària amb la creació del grup comunitari. El 2008 s'instauen els consells de salut. Els anys següents es comencen a generar aliances i xarxes territorials, com la xarxa educativa, la comissió d'infància i la comissió d'activitats comunitàries, que permeten establir línies de treball comunitari conjunt amb l'Ajuntament de Badalona.

El 2015 l'ABS Nova Lloreda s'inclou al projecte COMSalut, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Es crea el grup motor, format inicialment per l'Ajuntament de Badalona, l'Agència de Salut Pública de Catalunya i l'Equip d'Atenció Primària (Badalona Serveis Assistencials).

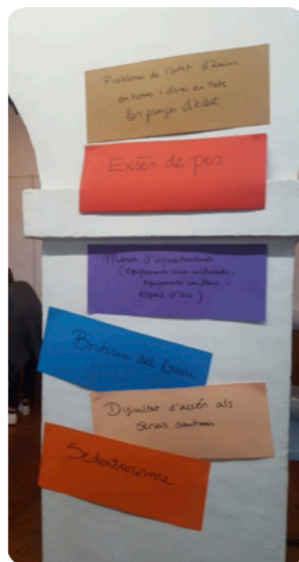
CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització, al 2016, de l'Informe de Salut del barri de Nova Lloreda de Badalona, que inclou els barris de Sistrells, Sant Crist i Nova Lloreda.

A més a més, es realitza la recollida d'actius en salut amb els professionals i entitats locals, identificant i coneixent els recursos dels barris de referència. Els recursos identificats són incorporats a Actius i salut.

PRIORITZACIÓ

El 2016 se celebra la Jornada de Priorització, a la qual assisteixen 57 persones. Es van exposar els resultats de l'Informe de Salut i es van representar teatralment els 12 problemes de salut identificats. Finalment, es van prioritzar 5 problemes de salut:

Necessitats prioritzades.

- Dificultat d'accés als serveis sanitaris
- Sobrecàrrega de la gent gran per cura dels familiars i dependència econòmica
- Solitud i aïllament de la gent gran
- Precarietat laboral i desocupació
- Problemes d'estat d'ànim en homes i dones en totes les franges d'edat

Dramatització del Diagnòstic de Salut.

INTERVENCIÓ

Es creen dues taules de treball per definir i posar en marxa les intervencions: Taula de Benestar Emocional i Taula de Gent Gran. En l'actualitat s'han posat en marxa 3 projectes.

Projecte Grans Veïns

Xarxa de voluntaris amb l'objectiu d'intervenir en persones amb risc de soledat no volguda. Els voluntaris identifiquen persones usuàries i també es fa la identificació a través d'una bústia telefònica. Serveis Socials i Salut s'encarreguen de fer la valoració i el seguiment. Aquest projecte pretén potenciar la integració a

la xarxa d'activitats del barri i/o que puguin beneficiar-se de l'acció voluntària dels Amics de la Gent Gran.

Grup Escolta Activa

Té l'objectiu de millorar l'accessibilitat a l'atenció de les persones amb trastorns psicoemocionals lleus, amb un abordatge grupal i prevenir la cronicitat. El grup està coliderat pel psicòleg del Centre de Salut Mental i la infermeria de l'ABS.

Espai Obert Benestar Emocional

Espai obert al barri amb l'objectiu de visualitzar els actius del barri que ajuden a millorar el benestar emocional i aconseguir desmedicalitzar els problemes emocionals.

Taller de l'Espai Benestar Emocional.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Informe de salut de Badalona 8-10

Mitjans de comunicació

- Entrevista Verónica Méndez a 360, 2018
- Espai Obert-Activitat Xarxajoves, 2018
- Notícies BSA al COMSalut. TVB 2018 (vídeo)

Premsa escrita

- 'Grans veïns', la iniciativa comunitària per ajudar a les persones grans dels barris de Badalona. Xarxanet, 2018

AVALUACIÓ

Grans Veïns

Per a l'avaluació de la intervenció de Grans Veïns es tindran en compte els casos atesos amb valoració al domicili, els resultats del test de benestar emocional i de suport social, i el nombre de recursos comunitaris mobilitzats.

Espai Obert Benestar Emocional. Hi han participat un total de 137 persones. S'avalua mitjançant un formulari autoadministrat que recull l'edat, el sexe, la satisfacció i els punts d'interès, així com l'efecte en l'estat d'ànim amb una escala visual.

Procés comunitari. Quant al procés comunitari, s'ha generat i consolidat un espai de treball en xarxa, donant veu a diferents actors comunitaris. Un total de 30 entitats participen a les dues taules de treball.

FORTALESES

- Generació d'un espai de trobada i taules de treball comunitari.
- Generació de sinergies i suma de recursos.

LIMITACIONS/REPTES

- Consolidar el procés comunitari dins del model d'atenció de l'ABS.
- Incrementar la participació de la ciutadania.

CONCLUSIÓ

COMSalut ha permès iniciar un canvi de model assistencial, redirigint els espais per poder centrar més recursos en un model d'actius.

Actualment, el treball comunitari es visualitza com un recurs molt ben valorat dins el territori i amb molts vincles amb la comunitat. Finalment, destacariem la possibilitat de poder trencar rols tradicionals i innovar dins d'aquests vincles. Un exemple es l'ús de la teatralització en la Jornada de Priorització o el treball continuat amb Cultura i Educació.

- Pren forma una xarxa comunitària per ajudar a veïns grans que pateixen soledat. L'independent de Badalona, 2018

Xarxes socials

- Canal flickr Badalona Serveis Assistencials
- Projecte COMSalut Badalona. Blog COMSalut, 2016
- Grans veïns a Badalona. Blog COMSALUT, 2018
- Jornada de priorització a Badalona. Blog COMSalut, 2016

11 ABS Pineda de Mar

(Regió Sanitària Girona)

Habitants: 29.659 (homes 49,71% - dones 50,2%) (2018)
Densitat: 2.482,2 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 53,73*(2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 17,1% homes - 34,2% dones (2014)
Immigració: 13,2% (54% homes - 46% dones) (2017)
Atur: 12,1% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 18,3% homes - 31% dones (data 2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

S'inicia el procés de salut comunitària el 1990 amb un projecte sobre tabaquisme. El 2007 es realitza formació i es crea el grup motor.

El 2015 l'ABS s'inclou al projecte **COMSalut** que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

El grup motor actualment està format per: l'Institut Català de la Salut (ICS), l'EAP, l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT), l'Ajuntament de Pineda (Participació Ciutadana, Salut, Benestar i Serveis Socials), l'Ajuntament de Santa Susanna (Salut, Benestar i Serveis Socials), farmàcies comunitàries, Creu Roja, Càritas, Comunitat Terapèutica del Maresme, Coordinadora del Programa Prevenció de Drogues i Promoció de la Salut, GONG, Omega, Canviem i Banc del Temps.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització de l'informe de salut de Pineda de Mar i Santa Susanna, que es va realitzar el 2016 amb revisió i actualització el 2018.

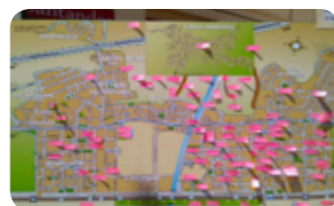
Durant la Fira d'Entitats de 2017 i 2018 es va convidar la població a identificar els actius en salut del municipi.

PRIORITZACIÓ

El 2016 es realitza la Jornada de Priorització amb una assistència de 50 persones. A la jornada s'exposen el resultat de l'informe de salut i es prioritza la **solitud, aïllament i dependència en la gent gran**.

Fira entitats, 27 i 28 de maig de 2017.

Cerca d'actius en salut durant la Fira d'entitats.

INTERVENCIÓ

SOLITUD EN LA GENT GRAN

Amb la col·laboració dels Serveis Socials de l'Ajuntament i l'ASPCAT, en una fase inicial s'identifica la població diana a través d'una enquesta a persones majors de 80 anys que viuen soles (segons padró). S'identifiquen tres perfils: persones amb mobilitat amb sensació de solitud, aïllament i/o amb dependència, persones amb mobilitat que no surten de casa i persones sense mobilitat que no surten de casa.

S'ofereixen diferents activitats i recursos per a cada perfil: prescripció social, projecte Radars amb les farmàcies i serveis socials, integrador social, taxi social, suport de salut mental, projecte Llibres a casa amb les biblioteques i equip de voluntaris, Servei d'Atenció Domiciliària, cuidadors i àpats a casa i menjador social, etc.

AVALUACIÓ

Solitud en la gent gran

S'identifiquen 442 persones que viuen soles a Pineda de Mar (padró) i es fan entrevistes a domicili. D'una mostra de 246 persones, 182 viuen soles i 149 tenen certa sensació de solitud. La majoria són dones, de 85 anys (mitjana). Un 80% pateixen solitud i viuen soles, el 70% surten cada dia de casa i el 75% tenen contacte diari amb alguna altra persona (33% presencial, 33% telefònic). El 90% té bona mobilitat i no tenen deteriorament cognitiu. El 50% té sensació de mala salut (30% depressió, 44% risc de malnutrició) i un 94% tenen algun grau de risc social

Prescripció social. S'han realitzat 47 prescripcions socials. Un 50% milloren l'escala de benestar emocional.

DIFUSIÓ

Mitjans de comunicació

- ASPCAT. Salut comunitària, salut de proximitat: es presenta el projecte COMSalut a Pineda de Mar i Santa Susanna
- Ràdio Pineda. La salut som tot@s, nova campanya a Pineda
- El Punt -Avui. Pineda posa eines perquè la salut comunitària sigui un compromís de tothom

FORTALESES

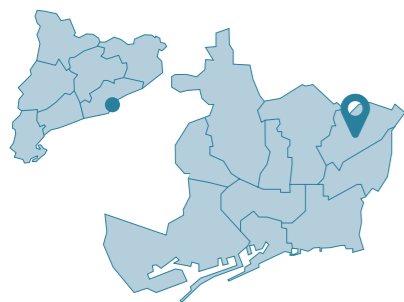
- L'aprenentatge en salut comunitària facilita la participació dels professionals.
- Creació d'un Mapa d'Actius del municipi de Pineda de Mar.
- Treball conjunt amb l'Ajuntament i Salut Pública.
- Creació d'una xarxa intersectorial.
- A l'EAP, el suport de l'equip directiu (temps i recursos) ha permès desenvolupar el projecte.

LIMITACIONS/REPTES

- Creació de dues taules de salut, Pineda i Santa Susanna, les dues poblacions que comprèn l'ABS Pineda de Mar.
- Formació en salut comunitària a entitats.
- Participació de les entitats socials més "invisibles".
- Que la salut comunitària estigui a l'agenda més enllà de la "bona voluntat".
- Homogeneïtzació i continuïtat de les intervencions, amb col·laboració plena dels actors.
- Manteniment i millora de la coordinació entre els actors.
- L'ABS comprèn dos municipis amb velocitats i ritmes diferents.
- Els canvis organitzatius i la rotació als equips dificulta el procés.

CONCLUSIÓ

COMSalut ha ajudat a incorporar la salut comunitària a l'agenda dels professionals del centre de salut i ha impulsat el treball conjunt amb salut pública i l'Ajuntament. La legitimació per part de les entitats implicades i per part dels alcaldes ha estat fonamental.

Habitants: 16.921 (homes 48,1% - dones 51,9%) (2017)
Densitat: 198,5 hab./km ² (2017)
Índex socioeconòmic compost: 68,18*
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 16,6% homes - 42,7% dones
Immigració: 27,7% (homes 46,5% - dones 53,5%) (2017)
Atur (districte): 13,6% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 18% homes - 30,9% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 2002 s'inicia el procés de salut comunitària, amb la creació de la Comissió d'Atenció Primària Orientada a la Comunitat (APOC) de l'EAP Roquetes, en la qual s'impliquen la direcció i dos professionals referents. Es convida les entitats i serveis del barri a participar-hi. El 2008 Roquetes s'incorpora al programa Salut als Barris i el 2015, al COMSalut, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimitació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Al Pla comunitari de Roquetes hi participen un total de 60 agents i 27 a la Taula de Salut.

EAP Roquetes, Associació de Veïns, Xarxa d'Intercanvi de Coneixements de Nou Barris, Grup Activades per la Salut, Associació Titellaire de Roquetes, Agència de Salut Pública de Barcelona, Serveis Socials Canyelles-Roquetes-Trinitat Nova, Casal de Gent Gran, Kasal de Joves, Biblioteca Les Roquetes, EIPI Noubarris, Escola Bressol El Torrent, Escola Bressol Pla de Fornells, Centre Ton i Guida, Conselleria de Districte, Vocalia de Salut, Paidos, Som del Barri, Fundació Pare Manel, Interfícies, Pla de Barris, Roquetes Conviu, Bidó de Nou Barris, CEM Artesania, Pistes Esportives Antoni Gelabert, CSMIJ Nou Barris i CSMA Nou Barris.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt va ser la realització de l'Informe de Salut del barri de Roquetes l'any 2004. Amb la incorporació de Roquetes al programa Salut als Barris, el 2008 es realitza un nou diagnòstic de salut, i el 2018 s'ha iniciat un altre procés de rediagnòstic de salut comunitària.

Es realitza una recollida d'actius en salut durant la Festa Major de Roquetes del 2018.

PRIORITZACIÓ

El 2004 va tenir lloc la primera Jornada de Priorització, d'on va sortir el Pla de Salut Comunitària a Roquetes "Fem Salut". El 2008 se'n va realitzar una segona per presentar el segon Diagnòstic de Salut, i està prevista una nova jornada durant el febrer de 2019.

A la jornada del 2008 hi van assistir 70 persones. Es van exposar els resultats de l'Informe de Salut i es van prioritzar per votació individual els següents temes: **foment de l'autocura; millora dels hàbits d'alimentació saludable; increment i promoció de l'activitat física; promoció de la salut mental; i prevenció del consum de drogues.**

Jornada de Priorització (2008).

Recollida d'actius en salut durant la Festa Major 2018.

Roquetes Fashion Week and Food. Projecte Més amb Menys. Festa Major de Roquetes de 2018.

Grup Caminaires de Roquetes.

INTERVENCIÓ

La majoria d'intervencions estan en fase de manteniment: Alimentació saludable, Dents sanes, Espai Salut, Taller de memòria, Salut emocional, Més amb Menys (cuina), Salut a les festes del barri, Roquetes Barri Saludable, Petita Infància, Activitat física, Jornada de salut integral, El Gran Circ, Rediagnòstic de Salut, Taller de salut per a família (escoles bressol), etc. Per al seguiment de cada intervenció es treballa a partir de grups motors.

Reedició del quadern *Els remeis de l'àvia*.

Els objectius de la intervenció són promoure l'autocura i fomentar l'ús de remeis casolans per a problemes de salut lleus i freqüents. Està adreçat a tota la població del territori. Es van col·locar bústies de recollida de problemes i remeis en diferents equipaments del territori, per tal que la població pugui donar a conèixer remeis casolans d'autocura per diverses dolències. L'Agència de Salut Pública de Barcelona i una metgessa de l'EAP Roquetes van revisar els qüestionaris amb els remeis per validar quins podrien formar part de la reedició del quadern.

Més amb Menys (cuina). Intervenció comunitària entorn de l'alimentació saludable i econòmica adreçada a famílies amb dificultats per cobrir les seves necessitats bàsiques. A més, té l'objectiu de combatre l'aïllament i millorar la salut emocional, potenciar la formació en alimentació i cuina, així com crear vincles entre les persones participants i promoure el suport mutu i l'intercanvi de coneixements. Està destinat a la població que té problemes importants d'àmbit social i salut: aïllament social, estats depressius, crisis d'ansietat, baixos recursos econòmics, etc.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

• Informe de Salut de Roquetes (2010) ASPB • Salut Comunitària: una avaluació d'impacte. Estudi del barri de Roquetes • Butlletí de l'Agència de Salut Pública de Barcelona

Xarxes socials

• Bloc del Pla Comunitari de Roquetes • Twitter del Pla Comunitari de Roquetes • Facebook del Pla Comunitari de Roquetes • Web d'actius Roquetes Barri Saludable • Bloc "A Roquetes Fem Salut"

Mitjans de comunicació

• Community action for health in socioeconomically deprived neighbourhoods in Barcelona • Treballem amb la comunitat: l'experiència de salut comunitària a Roquetes • Cultura des dels marges: cinc formes d'expressió i de cohesió als barris

Participació en jornades

• Presentació del Grup de Persones Afectades per la Crisi (GAC) a la II Jornada d'intercanvi d'experiències de Salut Comunitària de l'ICS (10 de maig de 2017)

AVALUACIÓ

Remeis de l'àvia. Per a la reedició es van recollir 152 remeis que es van agrupar en cinc categories per simptomatologia comuna. L'abril del 2019 es farà la presentació al barri de la reedició del quadern.

Més amb Mmenys (cuina). Hi han participat més de 50 persones en els darrers cinc anys (90% dones). La majoria de participants estan en situació d'atur i més del 90% utilitza les receptes de cuina del taller a casa seva. Es preveu crear un receptari amb receptes d'hàbits saludables.

FORTALESES

- Implicació dels agents del territori.
- Afany de millora contínua.
- Qüestionament que permet seguir endavant.
- Consideració del treball en xarxa a l'hora de portar a terme intervencions des d'algun servei.
- Mirada biopsicosocial en salut.
- Sinergies que permeten la no duplicat de les intervencions.
- Priorització conjunta d'intervencions.
- Apoderament de la població.
- Foment de la participació en els processos de la intervenció comunitària.
- Potenciació del treball en equip i interxarxa, cosa que facilita crear grups motors específics.

LIMITACIONS/REPTES

- Millorar les eines informàtiques de suport al registre i avaluació de les activitats comunitàries (eCAP).
- Continuar la formació en salut comunitària.
- Continuar treballant en els projectes transversals.
- Implicar els professionals en l'acció comunitària.
- Augmentar la participació del veïnat en el procés comunitari.

CONCLUSIÓ

Cal destacar el lideratge de la Plataforma d'Entitats de Roquetes i el treball de suport i coordinació de les tres tècniques comunitàries que porten el Pla Comunitari de Roquetes des de l'inici. El treball en salut comunitària implica dinamisme, la salut comunitària és un procés viu. És necessari el contacte amb la realitat i no tancar-se en l'àmbit institucional.

13 ABS Sallent

(Regió Sanitària Catalunya Central)

Habitants: 6.636 (48,1% homes - 51,9% dones) (2018)
Densitat: 101,8 hab./km² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 43,3* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 15,8% homes - 34,0% dones (2014)
Immigració: 5,5% (50,4% homes - 49,6% dones) (2017)
Atur: 10,7% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 21,9% homes - 34,6% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El procés de salut comunitària es va iniciar el 2013, en el marc del projecte **Agents de Salut Comunitària-ASACO**, amb la creació d'un grup d'agents de salut format per professionals i comunitat, que van realitzar una formació inicial. El grup inicial estava format per l'EAP, associacions ciutadanes, Càritas i l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT). Posteriorment s'hi van afegir l'Ajuntament, Creu Roja i el Casal de la Gent Gran. El 2015 Sallent es va sumar al projecte **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària).

CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització de l'Informe de Salut de Sallent en el 2014.

A més a més, es va fer una recollida d'actius on es convidava les persones a respondre la pregunta

"Què et dona salut a Sallent?", a través d'unes "caixes" que es van repartir en llocs emblemàtics del poble, on es dipositaven les respostes. Posteriorment se'n va fer difusió enramant un tros de carrer a la Festa de les Enramades.

PRIORITZACIÓ

La primera Jornada de Priorització es va realitzar el 2015, amb l'assistència de 30 persones. Es van exposar els resultats de l'informe de salut i a partir d'un llistat de 13 necessitats es va prioritzar **l'aïllament de la gent gran que passa força hores sola**.

L'any 2017 es va organitzar una segona Jornada de Priorització a la qual van assistir 25 persones. Es va escollir mitjançant votació individual **l'abús de substàncies com el tabac, alcohol, haixix i marihuana en joves** (especialment per Carnaval i altres festes).

Sessió pública de priorització, feta el 5 de febrer de 2015 a la biblioteca Sant Antoni Maria Claret de Sallent.

INTERVENCIÓ

DINARS ACOMPANYATS

Es van identificar persones majors de 65 anys amb risc d'aïllament social. A Sallent 164 persones de 80 anys o més viuen soles, de les quals la majoria són dones. Amb l'objectiu d'evitar aquest aïllament social i contribuir que segueixin una alimentació adequada, se'ls va proposar poder anar a dinar al Casal de Gent Gran dins del projecte Dinars Acompanyats. 18 persones han utilitzat el servei al llarg de 2 anys (3 homes i 15 dones) amb una mitjana d'edat de 82 anys (rang 70 -91 anys).

El projecte s'està realitzant amb el treball conjunt de Salut, Serveis Socials de l'Ajuntament, el Casal de la Gent Gran i Creu Roja. El 2016 es va aconseguir una subvenció de la Fundació "la Caixa". Actualment el cost del transport és assumit per l'Ajuntament de Sallent.

NITSQ

Forma part del programa "Q de festa! Nits de qualitat!" de l'ASPCAT i té l'objectiu de treballar l'oci saludable i minimitzar els riscos per consum de tòxics entre els joves, sobretot en festes destacades com el Carnaval. El programa s'implementa amb la indústria de l'oci nocturn, la policia local i els mossos d'esquadra i entitats del món cultural i associatiu del territori. Actualment s'està cohesionant el grup motor, definint els objectius i fent aliances amb els agents implicats en l'oci per als joves.

AVALUACIÓ

El grau de satisfacció dels usuaris del projecte Dinars Acompanyats és elevat, segons les enquestes realitzades. Pel que fa a la percepció de salut dels usuaris, més de la meitat van manifestar haver millorat l'estat d'ànim, així com una disminució en el nivell d'angoixa, la percepció del dolor i el malestar general. S'ha passat el qüestionari de satisfacció una vegada i el qüestionari d'avaluació d'impacte tres vegades (una prèvia i als 6 i 12 mesos).

FORTALESES

- Conscienciació de la comunitat en relació amb la salut, en sentit ampli.
- Creació de sinergies entre diversos agents de salut.
- Creació i consolidació d'un grup de salut comunitària format per professionals sanitaris i ciutadans de Sallent.
- Visió equitativa i comunitària del projecte.

LIMITACIONS/REPTES

El procés comunitari requereix gran dedicació i persistència per tal de:

- Vèncer la resistència dels usuaris a participar-hi atès que pensen que estan bé com estan.
- Fer el seguiment tant del procés comunitari com de les intervencions en marxa.

CONCLUSIÓ

El projecte ASACO-Sallent ha permès engegar un procés intersectorial i participatiu amb l'objectiu de millorar la salut i el benestar de les persones que viuen a Sallent. S'ha creat i consolidat un grup de salut comunitària. Gràcies al projecte, ha millorat la comunicació entre la xarxa d'agents que treballen per la salut i el benestar al municipi, i s'han creat sinergies per potenciar projectes pioners, basats en les necessitats i prioritzats de forma participativa.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- [Informe de Salut de Sallent 2015](#)

Mitjans de comunicació

- COMSalut Sallent al **Canal taronja**
- Revista *L'Esparver* de Sallent d'octubre a desembre. Núm 191. Pàgina 31. *Neix un nou projecte a Sallent: ASACO (Agents de Salut Comunitària)*
- Radio Sallent

Notes de premsa

- [Projecte Agents de Salut Comunitària \(ASACO\) al Bages](#)

- [El projecte sallentí ASACO rep un premi de salut comunitària](#)

Participació en jornades/Premis

- Finalista a les IV Jornades de Pla de Salut de Sitges, 2014
- [I Premi Albert Ramos 2015 que atorga CAMFIC-AUPA a projectes de salut comunitària](#)
- [Primer Premi al millor projecte de promoció de la salut en l'àmbit comunitari en la XVIII edició del Premis per a Projectes d'Activitats Comunitàries en Atenció Primària de 2016 d'àmbit estatal SEMFYC](#)

14 ABS Salt (Regió Sanitària Girona)

Habitants: 30.622 (homes 52,4% - dones 47,6%) (2018)
Densitat: 4.611,8 hab./km ² (2018)
Índex socioeconòmic compost: 55,39* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 15,3% homes - 36,8% dones (2014)
Immigració: 37,1% (homes 56% - dones 44%) (2017)
Atur: 14,9% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 13,3% homes - 23,8 % dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

El 1996 l'EAP inicia el treball comunitari amb una formació en metodologia APOC (atenció primària orientada a la comunitat) que es concreta en un programa per a la prevenció de caigudes en la gent gran. S'inicia així un treball en xarxa que coincideix amb l'inici del Projecte d'Intervenció Comunitària Intercultural (PICI) a Salt, i es comencen a teixir aliances entre l'Àrea de Salut i Qualitat de Vida de l'Ajuntament, l'EAP i altres actors clau.

El 2016 Salt se suma al projecte **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Es reforça el grup motor ja existent, format per l'EAP, l'Agència de Salut Pública de Catalunya, l'Ajuntament, el Consorci de Benestar Social del Gironès, DipSalut, representants de les direccions dels centres educatius del municipi, Càritas, l'oficina de farmàcia de Salt, l'Hospital (IAS) i el Casal dels infants-PICI.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El 1996 es va elaborar el primer diagnòstic, que es va actualitzant cada 2-3 anys. En el 2017, en el marc del COMSalut, s'elabora un Informe de Salut a partir de dades quantitatives i 22 sessions participatives amb els diferents grups i col·lectius que ens van explicar els aspectes positius i a millorar, i què podien aportar a Salt. A més, es va fer un grup de discussió de veïnat i un altre de professionals.

Sessions participatives: Acollida, Fibromiàlgia, Mesquita Malik (homes i dones), Centre de recursos de gent gran, Ludoteca, Centre obert amb infants i amb joves sikhs, Xarxa taller i Famílies la Farga, Famílies Santaló, Famílies Salvador Sunyer, Famílies el Pla, Famílies Salvador Espriu, Famílies Veïnat, Famílies les Deveses, Escola d'adults amb Neolectores i grup d'accés Universitat, Comunitat Gitana, Gambians.

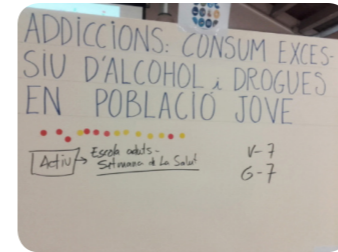

Grup focal sikhs.

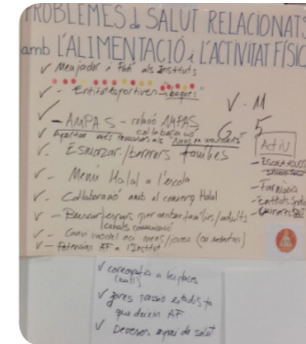
PRIORITZACIÓ

Es convida els diferents representants a la Jornada del Pla Comunitari del municipi. Prèviament, els col·lectius van debatre la llista de problemes. Hi van assistir 40 persones, es van presentar els resultats de l'anàlisi i la llista de problemes de salut identificats i es va aportar informació rellevant per donar eines per a la priorització. Seguidament, es van identificar els problemes de salut en plafons i cada participant va escollir un o dos problemes de salut que va considerar prioritaris. Finalment, es va consensuar el resultat i quines intervencions proposarien. Els resultats es van presentar a 130

persones assistents que havien participat en les diferents comissions. Els problemes prioritzats van ser els **problemes de salut relacionats amb l'alimentació i l'activitat física en la població general i el consum excessiu d'alcohol i drogues en la població jove.**

Plafons de les Jornades de Priorització: els dos primers problemes prioritzats.

INTERVENCIÓ

Càries dental produïda per l'alimentació i la higiene oral. Es realitza un estudi en profunditat del problema prioritzat, amb metodologies quantitatives i qualitatives, per tal de recollir els coneixements de la població sobre la salut bucodental. El resultat d'aquest estudi permetrà definir la intervenció comunitària, que anirà adreçada a reduir l'impacte del consum de sucre, promoure el consum de fruites i verdures fresques i reforçar les pràctiques d'higiene bucal. Hi treballen conjuntament l'EAP, l'Ajuntament, entitats i associacions locals, agents comunitaris i veïnat.

Des de la Taula de Salut es participa en **activitats per a la promoció de salut:** tallers d'alimentació saludable, Setmana de la salut i l'exercici físic, Marató de TV3, Setmana sense fum i participació en Ràdio Salt.

AVALUACIÓ

De cadascun dels programes s'avalua l'assistència i la satisfacció. L'avaluació del projecte de càries està en procés de planificació.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- Jornada del Pla Comunitari de Salt (desembre 2017)

Premsa

- Presentació de COMSalut a la Comissió de Salut Comunitària
- Atenció Primària Salt desplega el Projecte COMSalut amb la participació de diversos col·lectius socials de la vila
- Pla Comunitari de Salt

FORTALESES

- Orientació comunitària de l'atenció primària.
- El PICI ha facilitat el coneixement de diferents col·lectius i espais de treball col·laboratiu.
- Enfortiment de la xarxa intersectorial present al municipi.
- Abordatge multifactorial i multidisciplinari dels problemes de salut de la població.
- Apoderament de la població en relació amb la seva pròpia salut.
- Participació de la població en la proposta de possibles intervencions i identificació dels actius en salut.

LIMITACIONS/REPTES

- Posar en marxa intervencions per millorar la salut bucodental prioritzant aquelles relacionades amb l'alimentació, implicant-hi la comunitat.
- Aportar evidència de l'efectivitat dels processos comunitaris.
- Mantenir en el temps les intervencions amb un treball en xarxa de tots els actors.
- Incorporar persones de la comunitat dins del grup motor.
- Incorporar plenament la salut comunitària dins de l'horari laboral
- Disposar de temps dins de l'horari laboral per dedicar-se plenament a la salut comunitària.
- Millorar l'organització del lideratge compartit.

CONCLUSIÓ

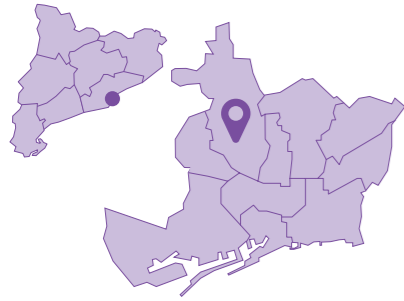
Durant el procés s'ha intentat atendre les situacions de vulnerabilitat i desigualtat i s'ha tingut en compte la perspectiva de gènere. Per exemple, s'han fet grups focals en els espais propis de cada comunitat, s'ha fet una cerca activa de grups de dones, etc.

L'orientació comunitària de l'atenció primària es tradueix en una millor formació dels metges i infermeres de família residents.

15 ABS Sant Gervasi (Barcelona-5E)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 35.258 (homes 45,6% - dones 54,4%) (2017)
Densitat: 127,6 hab./km ² (2017)
Índex socioeconòmic compost: 6,81* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 13,9% homes - 39,7% dones (2014)
Immigració: 15,5% (homes 42,6% - dones 57,4%) (2017)
Atur (districte): 4,8% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 15,4% homes - 24,2% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT I ALIANCES

Els professionals de l'EAP treballen en xarxa i amb vocació comunitària històricament. El 2015, l'ABS Sant Gervasi se suma al projecte **COMSalut**, fet que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimitat per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Es crea el grup motor dels barris Putxet i Sant Gervasi-La Bonanova, format per les següents entitats:

Associació de Veïns de Sant Gervasi de Cassoles, Associació de Veïns i Amics del Putxet, Biblioteca de Sant Gervasi Joan Maragall, Centre Cívic Vil·la Florida, Centre Cívic Pere Pruna, Casal de Barri Putxet, Dinamització de Gent Gran del Centre Cívic Can Castelló, Serveis Socials de Sant Gervasi, Direcció de Serveis a les Persones i al Territori de Sarrià-Sant Gervasi (Ajuntament de Barcelona), Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) i EAP Vallcarca-Sant Gervasi.

CONEIXENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització de l'Informe de Salut dels barris de Sant Gervasi-La Bonanova i el Putxet l'any 2018. També es va realitzar una recollida d'actius a través

d'entrevistes qualitatives a informadors claus i grups focals.

"És un barri amb pobresa avergonyida; gent que ha viscut bé i que ara ja no viu tan bé i li costa molt apropar-se als Serveis Socials a demanar ajuda." (Testimoni del grup de discussió del veïnat.)

PRIORITZACIÓ

El 2018 es van realitzar dues jornades de priorització, una al Centre Cívic de Sant Gervasi-La Bonanova i una altra a l'Espai Putxet. A cada sessió hi van assistir 40 persones. Es van exposar els resultats de l'informe de salut i es van prioritzar per votació individual: **la solitud de la gent gran; problemes de mobilitat i trànsit al territori; manca d'alternatives de lleure saludable i d'espais públics esportius; i problemes de salut emocional o d'abús de tecnologies.**

INTERVENCIÓ

Escola de Salut de Gent Gran. Projecte en fase de planificació, adreçat a persones majors de 65 anys en situació d'aïllament. Es dona prioritat a dones en situació de vulnerabilitat. Les entitats implicades són el Districte i els serveis socials, l'EAP, l'ASPB, la farmàcia, els cossos de seguretat, la Biblioteca, el Punt d'Assessorament Energètic, l'Associació de Veïns i Veïnes i altres entitats del barri.

Programa d'habilitats familiars. Aquest programa de l'ASPB té com a objectiu promoure una criança positiva i es porta a terme des del Servei de Pediatria del CAP.

Conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona es treballa amb el projecte **Radars**.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

• Informe de salut Sant Gervasi-La Bonanova i El Putxet (Juliol 2018)

Xarxes socials

- COMSalut a Vallcarca-Sant Gervasi
- Participació comunitària al web del CAP Vallcarca-Sant Gervasi
- L'EAP Vallcarca-Sant Gervasi escollit per desplegar COMSalut

AVALUACIÓ

Està prevista l'avaluació de l'**Escola de Salut de la Gent Gran**, de la qual s'espera una participació d'entre 30 i 40 persones.

Durant el 2018 s'han realitzat dues edicions del **Programa d'habilitats familiars**, amb l'assistència de 28 famílies i un alt grau de satisfacció a l'avaluació i d'implicació dels assistents.

FORTALESES

- Grup compromès, amb participació activa d'entitats i veïns i amb objectius compartits de treball i continuïtat.
- Implicació de tots els agents en un projecte comú.

LIMITACIONS/REPTES

- Realitzar activitats de manera conjunta amb la comunitat.
- Arribar a la població més gran i amb problemes de solitud.
- Trobar maneres de treballar amb joves, adolescents i nens aprofitant la xarxa escolar, per tal d'incloure les seves veus en el procés.

CONCLUSIÓ

La participació del CAP Vallcarca-Sant Gervasi al COMSalut ha estat una excel·lent oportunitat per a iniciar un projecte comunitari i de treball en xarxa en un barri considerat "benestant". Creiem que és important conèixer la realitat del nostre territori i som conscients que les aliances que estem creant entre recursos sanitaris i socials, entitats i veïns ens han de permetre treballar millor per la salut de la nostra població. Tothom del grup motor viu amb il·lusió aquest objectiu comú.

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Districte de Sarrià-Sant Gervasi

Ajuntament de Barcelona

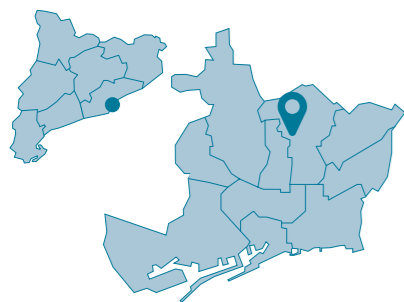
Atenció Primària Vallcarca - Sant Gervasi

Putxet ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DEL PUTXET

Al barri, Sempre hi som! Associació de veïns de Sant Gervasi de Cassoles

16 ABS Vallcarca (Barcelona-6D)

(Regió Sanitària Barcelona)

Habitants: 20.969 (homes 46,7% - dones 53,3%) (2017)
Densitat: 143,8 hab./km² (2017)
Índex socioeconòmic compost: 18,4* (2017)
Persones majors de 75 anys que viuen soles: 16,7% homes - 39,1% dones
Immigració: 19,1% (homes 43,4% - dones 56,6%) (2017)
Atur (districte): 6,5% (2018)
Consum de psicofàrmacs: 17,1% homes - 27,3% dones (2016)

* 100: menor nivell socioeconòmic

INICIANT LA SALUT COMUNITÀRIA I ALIANCES

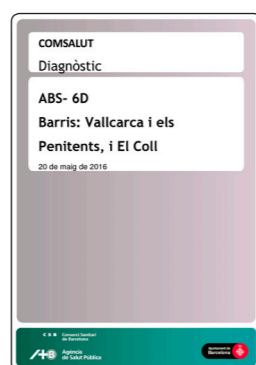
L'any 2012 s'inicia el procés de salut comunitària en el marc del projecte Taula Comunitària Coll-Vallcarca.

El 2015 l'ABS Vallcarca se suma a **COMSalut**, que representa un impuls al manteniment del projecte i la seva legitimació per part del CatSalut (el contracte programa inclou la salut comunitària). Es crea un grup motor de veïnat i professionals, que s'inclou a les comissions comunitàries ja existents.

La Comissió de Salut Comunitària el Coll, Vallcarca i els Penitents està formada per l'equip tècnic del Districte de Gràcia:

EAP Vallcarca-Sant Gervasi, Serveis Socials, farmàcies, Associació de Veïns, Fundació Surt, associacions de dones del barri, col·lectius associatius d'immigrants, Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana, Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), veïns i veïnes del barri, associacions esportives, biblioteca municipal, casal i centre cívic del barri, etc.

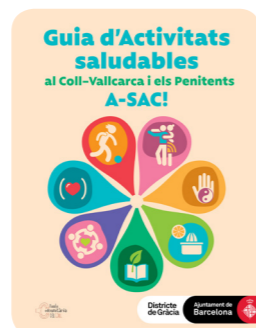
CONeixENT LA COMUNITAT

El primer treball conjunt del grup motor va ser la realització del diagnòstic de salut del barri, que es va elaborar l'any 2016 amb informació quantitativa i qualitativa del territori i que es va fer públic.

PRIORITZACIÓ

L'any 2017 es va realitzar una Jornada de Priorització a la qual van assistir 64 persones. Es van exposar el resultat de l'Informe de Salut i es van prioritzar, per votació individual, les següents temàtiques:

- Aïllament de la gent gran
- Falta d'equipaments públics i espais de cohesió
- Manca de zones comercials
- Desigualtats de gènere
- Dificultats de mobilitat
- Deficiències d'habitatge
- Falta de suport familiar

INTERVENCIÓ

Amb la **participació** dels agents de la taula es van posar en marxa les següents intervencions:

- **Escola de Salut de la Gent Gran**, adreçada a persones majors de 65 anys en situació d'aïllament.

- **Teatre de l'oprimit en relació amb la medicalització**, adreçat a gent gran amb l'objectiu de promoure l'autocura i amb la participació de l'EAP, usuaris i agents socials.

- **Altres intervencions:** *Guia d'activitats de salut del barri* (2018), projecte d'escoles comunitàries i participatives (fase de diagnòstic), projecte RemeiSavies de promoció de l'autocura (fase de disseny-intervenció), programa d'habilitats familiars (quarta edició), taller de cuidadores, participació en la creació d'espais de cohesió i festes del barri (noves instal·lacions, festa de la primavera, etc.), promoció del Punt d'assessorament energètic al territori,

integració del projecte Radars, etc.

AVALUACIÓ

Escola de Salut de la Gent Gran. Se n'han realitzat tres edicions amb un total de 90 participants, majoritàriament dones. Aquesta activitat millora la salut, sobretot en dones, i la cohesió social dels participants.

Teatre de l'oprimit en relació amb la medicalització. Se n'han realitzat nou sessions i hi han participat 15 persones amb l'ajuda de dos dinamitzadors. La seva avaluació està en procés amb el suport de la Universitat de Barcelona.

Des de la taula comunitària s'intenten **implementar intervencions ja avaluades** que formen part de la cartera de serveis d'altres recursos i basades en revisions bibliogràfiques de qualitat. Quan no és així, sempre es dissenya el procés d'avaluació, ja que es una fortalesa de la nostra tasca comunitària poder defensar el que fem.

L'avaluació del procés comunitari està prevista de cara als proper dos anys.

FORTALESES

- Consolidació del treball comunitari dels professionals.
- Millora de la coordinació entre serveis.
- El procés comunitari legitima la implementació d'intervencions derivades d'una anàlisi de situació i una priorització participatives.
- Millores en intervencions ja existents.
- Promoció de nous projectes.

LIMITACIONS/REPTES

- Avaluar el procés comunitari.
- Abordar els altres eixos prioritzats.
- Aconseguir més participació ciutadana a la taula de salut, que no acabi sent una taula d'entitats.

CONCLUSIÓ

COMSalut ajuda a construir serveis sanitaris més orientats a la comunitat.

DIFUSIÓ

Documents relacionats

- [Informe de salut Vallcarca_Coll](#)
- [Guia d'activitats saludables del barri](#)

Premsa

- [L'EAP Vallcarca-Sant Gervasi escollit per desplegar COMSalut](#)
- [Línies d'acció del diagnòstic de salut de Vallcarca, els Penitents i el Coll](#)

Difusió del diagnòstic salut

- [Els veïns del Coll i Vallcarca i els Penitents tenen bona salut, segons un diagnòstic](#)
- [Es presenta als veïns el "Diagnòstic de Salut del Coll, Vallcarca i Els Penitents"](#)

Xarxes socials

- [Facebook de la Taula Comunitària del Coll](#)

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

Agència de Salut Pública

Districte de Gràcia

Ajuntament de Barcelona

Atenció Primària
Vallcarca - Sant Gervasi

Taula Comunitària
DEL COLL

salutpublica.gencat.cat